PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 140 (5823)

TRST, sobota 13. junija 1964

Poslanska zbornica zaključila razpravo o «zadevi Colombo»

Govor predsednika vlade Mora Pajetta umaknil resolucijo KPI

Moro je v glavnem ponovil to, kar je dejal na isto temo že v senatu - PSI privolil v kompromis glede zasebnega šolstva, da bi se ognili krizi v večini levega centra?

RIM, 12. — Četrt ure pred zasedanjem poslanske zbornice je bila kratka seja ministrskega sveta, na kateri so sklenili, da bo vlada zahtevala glasovanje o zaupnici v zvezi z zavrnitvijo resolucije, ki so jo predložili komunistični poslanci. Nato je predsednik vlade Moro odšel v poslansko zbornico, kjer je odgovoril na resolucijo Pajette in na interpelacije PSIUP, PDIUM, MSI in PLI na isto temo: objava pisma, ki ga je zakladni minister Colombo dostavil predsedniku vlade o stanju gospodarstva in o nujnih ukrepih, da bi ga čimprej stabilizirali.

Predsednik vlade je v bistvu ponovil odgovor, ki ga je bil dal v senatu ob zaključku razprave o državnem proračunu na enake interpelacije. Najprej je navedel nekatere podatke iz Colombovega pisma (za katerega je ponovil, da ga ne morejo objaviti, ker vsebuje zaupne elemente, ki so lastni osebnemu pismu) in pripomnil, da se vprašanja konjunkture tudi za Colomba povezujejo z dolgoročnimi vprašanji gospodarskega načrtovanja, ki «omogoča organsko kalkulacijo sredstev in mnogostranskih potreb dežele»; kar zadeva reforme, da Colombo svetuje, naj se točno določi njihova vsebina; prav tako, kar zadeva urbanistični zakon, da bi se ognili negotovostim, ki le poslabšajo stanje gospodarstva; tudi kar zadeva deželno ureditev, je Colombo mnenja, da je treba najprej ugotoviti izdatke, ki bodo potrebni za njeno uresničenje, uresničenje samo pa uskladiti z razpoložljivimi sredstvi.

V nadaljevanju svojega govora je Moro ponovno navedel že znane podatke, ki zadevajo stanje gospodarstva, industrijsko proizvodnjo, izvoz in uvoz, plačilno bilanco (pri čemer je omenil, da se je stanje izboljšalo; tako se je npr. plačilna bilanca — prvič po septembru 1962 — zaključila v aprilu z znatnim aktivnim saldom), da bi zaključili z ugotovitvijo glede katere se strinjajo tako finančni ministri, kot guverner državne banke Carli; gospodarska kriza bi se zaostrila, če bi se delavske mezde povišale v tem letu za več kot 12 do 13 odst., ker «noben tip gospodarske organizacije, pa naj bo socialističen, kapitalističen ali mešan, ne bi bil zmožen vzdržati konstantnega mezdnega pritiska, kakršnega smo imeli v zadnjih dveh letih, ne da bi to povzročilo resne poškodbe v njegovem razvojnem mehanizmu». Zaradi tega skuša vlada prepričati sindikate, da bi sodelovali z vlado pri uresničenju gospodarskega načrta, kajti le tako bo moč premagati sedanjo neugodno gospodarsko konjunkturo, stabilizirati gospodarstvo, zagotoviti polno zaposlitev, zavarovati vrednost denarja in s tem kupno moč mezd; v primeru pa, da sindikati ne bi privolili v to sodelovanje, bo reševanje vseh teh vprašanj težje in ne brez posledic tudi za delavce. To seveda ne pomeni, da vlada hoče blokirati mezde, oziroma določati njihovo naraščanje v okviru gospodarskega načrta; «pritisk sindikatov pomeni nenadomestljiv instrument, da se vsili in pospeši obnova same tehnološke strukture gospodarstva.» Zaradi pomanjkanja sredstev za nove investicije, pa je Moro dejal, da vlada proučuje tudi možnost uveljavljenja načela o «pogodbenem varčevanju» (del v delovni pogodbi določenega povišanja mezd, ki je vedno last delavcev, gre v fond za finansiranje investicij) .

Na koncu je Moro napovedal nove ukrepe proti konjunkturi.

Po govoru predsednika vlade, ki je dejal, da bo vlada zahtevala glasovanje zaupnice, so komunistični poslanci umaknili svojo resolucijo, Ingrao pa je dejal, da umikajo svojo resolucijo, ker so z njo že dosegli svoj smoter, zatrjeval je, da je Moro napovedal nov vladni program, ki da je povsem različen od onega, s katerim se je predstavil parlamentu v decembru in prejel zaupnico; da je izrazil povsem nove namene glede «sindikalnega režima, vloge sindikatov, načrta o pogodbenem varčevanju» in da je glede tega povedal več, kot v senatu; zaradi tega novega dejstva, je dodal Ingrao, ni moč nadaljevati diskusije na tem mestu niti jo je moč omejiti na resolucijo o «zadevi Colombo»; zahteval je, da se diskusija prekine in da se prihodnji teden začne splošna diskusija ali pa da se ta diskusija poveže z razpravo o proračunu, ki naj se zaključi z glasovanjem o zaupnici. Tej tezi se je pridružil tudi Malagodi, za njim pa še Covelli; Luzzatto pa je bil za prvo varianto, da se namreč nadaljuje razprava o izjavi predsednika vlade.

Predsednik poslanske zbornice je zavrnil zahtevo Ingraa, ker je v nasprotju s poslovnikom: sedanjo razpravo je treba zaključiti z repliciranjem interpelantov, ker po umiku resolucije odpade tudi glasovanje o zaupnici; nova diskusija je sicer možna, toda povsem ločeno od sedanje razprave. Nato so interpelanti replicirali na kratko, le Ingrao je dejal, da se odpoveduje odgovoru in da bo to storil ob priliki bližnje razprave o proračunu za drugo polletje 1964. Poslanska zbornica se bo ponovno sestala v ponedeljek popoldne.

V uradu podpredsednika vlade Nennija je bil danes nov sestanek predstavnikov vladne večine, na katerem so proučevali vprašanje financiranja zasebnega šolstva iz javnih sredstev; poleg včerajšnjih udeležencev je bil danes prisoten tudi tajnik KD Rumor. Stanje je ostalo nespremenjeno, ker tudi danes niso dosegli sporazum glede tega vprašanja. Po sestanku je namestnik tajnika PSI Brodolini izjavil novinarjem, da so sklicali sejo vodstva stranke za 12. uro, v pričakovanju rezultata tega sestanka; «sedaj bomo predložili vodstvu predloge o možnih rešitvah». Na vprašanje, kakšen je izid sestanka, je Brodolini dejal, da stališča niso ostala toga, da pa so težkoče.

Vodstvo PSI je na svoji seji sprejelo z večino glasov resolucijo, v kateri sicer poudarja, da «PSI odločno nasprotuje finansiranju zasebnega šolstva in da se bo še nadalje zavzemal za dosledno spoštovanje programskih obvez, da pa v sedanjem še posebno važnem trenutku ne namerava s svojim stališčem povzročiti kritičnega položaja v večini levega centra». Tako izjavo je Brodolini dal novinarjem, ki so ga še vprašali, ali to pomeni, da bodo socialisti umaknili svoje popravke glede ustrezne postavke v proračunu prosvetnega ministrstva; na to jim je odgovoril, da meni, da se bo to verjetno zgodilo.

Za resolucijo so glasovali: Brodolini, Mosca, Venturini, Mariani, Lauricella, Matteotti in Tolloy; proti pa: Santi, Codignola, Verzelli, Carettoni in Balzamo (ki se je vrnil že sinoči iz Beograda, kjer je bil na obisku kot član delegacije PSI.)

OB ZAKLJUČKU ULBRICHTOVEGA URADNEGA OBISKA V ZSSR

Hruščov in Ulbricht sta včeraj podpisala pogodbo o prijateljstvu in sodelovanju

Oba sta poudarila, da se nemško vprašanje reši lahko samo s pogajanji med obema Nemčijama - Trajanje pogodbe je določeno na dvajset let - Hruščov: «Vrata za rešitev sovjetsko-kitajskega spora so še vedno odprta»

MOSKVA, 12. — V kremeljski kongresni dvorani je bila danes podpisana med Sovjetsko zvezo in Demokratično republiko Nemčijo pogodba o vzajemnem sodelovanju in pomoči. Pogodbo sta podpisala Nikita Hruščov in Walter Ulbricht. Pravzaprav gre za tri pogodbe, in sicer: za pogodbo kot tako, za sporazum in za sporočilo.

Pogodba predvideva medsebojno pomoč pri sodelovanju med obema državama in se tiče v glavnem gospodarskih vprašanj. Rok pogodbe je določen za dvajset let.

Veleposlaniki Anglije, ZDA in Francije v Moskvi so po podpisu pogodbe obvestili ustno sovjetsko vlado, da «po mnenju njihovih vlad pogodbe, ki so bile danes podpisane, ne spreminjajo obveznosti in odgovornosti Sovjetske zveze v Vzhodni Nemčiji in v Berlinu v okviru štiristranskih sporazumov». Toda sovjetska vlada je že včeraj obvestila vse tri vlade, da namerava omenjeno pogodbo podpisati. Predstavnik Foreign Officea je v Londonu danes še posebej izjavil, da po njegovem mnenju podpis pogodbe «ne bo ustvaril kritičnega položaja», ter da je Zvezna republika Nemčija, po mnenju britanske vlade, «edina nemška vlada, ki je bila svobodno in zakonito ustanovljena in da zaradi tega lahko govori v imenu nemškega ljudstva ter ne priznava režima v Vzhodni Nemčiji. Tudi v Parizu so iz vladnih krogov sporočili, da je francosko vlado sovjetska vlada obvestila o pogodbi že 10. junija.

Člen 5 podpisane pogodbe določa, da si bosta obe državi vzajemno nudili pomoč v smislu določb varšavskega pakta v primeru napada nanje; o vsakem ukrepu pa bo takoj obveščen Varnostni svet OZN, katerega bosta zaprosili za intervencijo.

Pogodbo so podpisali po posebni manifestaciji prijateljstva med ZSSR in Vzhodno Nemčijo, ki sta se je udeležila Hruščov in Ulbricht v kongresni dvorani Kremlja. Prireditev sta prenašala televizija in radio. Ob tej priliki je Hruščov dejal med drugim, da čeprav gredo sovjetske simpatije v prvi vrsti Demokratični republiki Nemčiji, Sovjetska zveza ni nasprotna Zvezni republiki Nemčiji. «Sovjetska zveza želi živeti v miru z Zvezno republiko Nemčijo in bilo bi «nepravilno, če bi mislili, da so vsi zahodni Nemci revanšisti». «Dejansko so celo med zahodnonemško buržoazijo ljudje, ki razumejo nevarnost pustolovske politike Bonna», je dejal Hruščov. Nato je Hruščov izjavil, da predstavlja berlinski zid «krepko mejo, ki je preprečila subverzivno gospodarsko in politično početje imperialističnih sil». «Ni mogoče rešiti nobenega vprašanja, ki zadeva nemški problem brez Demokratične republike Nemčije», je poudaril Hruščov. Naloga vzhodnonemških voditeljev pa je odstraniti ostanke hitlerjevske Nemčije in ta ogromna naloga je bila izvršena in «čestitati ji moram, za dosežene rezultate na tem področju, kakor na področju graditve socializma».

Pred tem je Hruščov pozdravil vse povabljene goste iz Vzhodne Nemčije in poudaril zlasti, da Sovjetska zveza ne pozablja, da obstoja Nemčija delavcev in kmetov in da je bila prav Nemčija predvsem «domovina učiteljev znanstvenega socializma». «Lahko rečemo, da vlada med našima strankama enotnost gledanja na ideološka vprašanja, na mednarodni položaj ter na svetovno komunistično in delavsko gibanje. To se odraža na številnih področjih, zlasti pa na trgovskem. Od leta 1950 do 1963 se je trgovinska izmenjava med ZSSR in Vzhodno Nemčijo povečala sedemkrat in prekosila izmenjavo z ZDA in z zahodnimi državami», je dejal Hruščov. Nato je rekel, da je Vzhodna Nemčija «otrok, ki je zrasel in ki ima mišice, da se lahko brani». Hruščov je nato ironiziral nekatere Hallsteinove izjave in dejal: «Vodilni krogi Zvezne nemške republike so najbolj napadalni. Imeti hočejo jedrsko orožje, priti hočejo do gumbov atomskih naprav. Prepričati nas hočejo, da to ni res, ker da je kontrola v ameriških rokah. Toda, kdo mora verjeti takim trditvam, če zahodni voditelji niso sposobni zaustaviti revanšistov? Kaj bodo storili tistega dne, ko bodo imeli revanšisti v rokah atomsko orožje? Interes miru in revanšistični načrti ne gredo skupaj. Bonn ne sme pozabiti, da Sovjetska zveza ni nič dolžna Zahodni Nemčiji. Nemški militarizem je bil tisti, ki je povzročil Sovjetski zvezi škodo. Treba je omeniti tudi, da je Demokratična republika Nemčija suverena država in to mora Zvezna republika upoštevati kot dejstvo, pa če ji to ugaja ali ne. Naj revanšisti vedo, da demokratična republika Nemčija ni samo, ker ima ob svoji strani Sovjetsko zvezo in močan socialistični tabor. Mi nočemo nikogar napadati, hočemo delati v miru in samo tisti, ki si želijo samomor, se lahko vržejo v vojno. Mi smo razumsko zdravi in hočemo materialno podlago za zgraditev komunizma. Naš program za graditev nove družbe bo končan in zaradi tega se ne bomo pustili spraviti z naše poti».

Nato je Hruščov omenil Kitajce, «za katere nismo dovolj revolucionarni». «Mi pa pravimo, da revolucija nima smisla, če ne kaže, da bo uspela» «Mi govorimo s Kitajci resno in dolžina jezika ni jamstvo za uspeh revolucije. Revolucija je odvisna od notranjih činiteljev. Lenin je imel prav ko je dejal, da se ne sme delati revolucija v juliju, toda ljudstvo je kljub temu šlo na ulice in trge in rezultat je bil, da se je moral Lenin umakniti na Finsko. Zaradi tega je bilo potrebno ponovno začeti revolucijo v oktobru, toda točno tistega dne, ki ga je on predvideval, 25. oktobra. Kitajci pa nas porivajo v pustolovščino, toda mi jim odgovarjamo: Ne, najprej se je treba okrepiti, dvigniti življenjsko raven, pokazati prednost socialističnega režima nad kapitalističnim. Treba je imeti, poleg kratkih hlač tudi dolge hlače, kapitalisti pa se sprehajajo v jopiču in v hlačah. Hoteli bi nas poriniti v

(Nadaljevanje na 2. strani)

V JUŽNI AFRIKI

Nelson Mandela obsojen na dosmrtno ječo

PRETORIA (Juž. Afrika), 12. — Vseh osem južnoafriških borcev proti apartheidu je sodišče v Pretorii danes obsodilo na dosmrtno ječo. Sodnik Quartus Dewet je «milostno» izjavil, da jih ni obsodil na smrt samo zaradi tega, ker krivda veleizdaje ni bila dokazana. Voditelj teh borcev je znani Nelson Mandela, ki je bil obtožen, da je sabotiral in vodil zaroto za nasilno rušenje vlade. Vsi obtoženci so voditelji afriškega nacionalnega gibanja, ki je v Južni Afriki prepovedan. Med procesom je policija podvzela izredne ukrepe v vsej Pretorii in nadzorovala vse ulice središča mesta tudi ponoči.

Ciper

NIKOZIJA, 12. — Predstavnik OZN na Cipru je izjavil, da so Turki ranili danes nekega grškega dečka, njegovega brata pa ugrabili. Dečkovo zdravstveno stanje ja slabo. Poveljstvo sil OZN je poslalo takoj vojake v vas Matiati, da bi preprečili reakcijo Grkov.

DANES

Predsednik vlade Moro je končno ponovil svoj govor o «zadevi» ministra Colomba včeraj tudi v poslanski zbornici. S tem je sedaj ta stvar spravljena z dnevnega reda. Niso pa spravljene z dnevnega reda tiste gospodarske težave, zaradi katerih je pravzaprav do vse te zadeve prišlo. Tudi bolj kritični pristaši levega centra očitajo Moru, da se v osemnajstih letih italijanskega parlamentarnega življenja še ni zgodilo nekaj tako nesimpatičnega zlasti pa da ni prišlo do takega pomanjkanja spoštovanja do parlamenta, pred katerim je Moro izjavil, da Colombovega pisma ne bo objavil čeprav ve zanj neki novinar, medtem ko njegove vsebine od ljudstva izvoljeni parlamentarci ne smejo vedeti. Vendar pa je sedaj glavno vprašanje: Kaj bo vlada storila, da se gospodarsko stanje v državi zboljša?

Mednarodni dogodek, o katerem se je včeraj največ govorilo, je podpis pogodbe o sodelovanju in vzajemni pomoči med Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo, ki sta ju v Kremlju podpisala na zelo svečan način Hruščov in Ulbricht. V zunanjepolitičnem pogledu ta vsekakor važna pogodba ne bo imela posebnih posledic. Zahodni komentatorji pravijo, da je Ulbricht dosegel predvsem: ponovno uradno priznaje Vzhodne Nemčije; obljubo, da jo SZ ne bo ignorirala pri pogajanjih za rešitev nemškega vprašanja; ponovno jamstvo meja; nekakšno «nadomestilo» za večkrat obljubljeno mirovno pogodbo in nadaljnjo gospodarsko pomoč. Hruščov pa je dosegel tesnejše odnose z Vzhodno Nemčijo in njeno brezpogojno podporo v sporu s Kitajci.

Nadaljnji važen dogodek so včerajšnji Erhardovi razgovori s predsednikom Johnsonom, ki sta predvsem obravnavala moskovsko pogodbo ter uradno poudarila, da «ne more noben enostranski sklep Sovjetske zveze vplivati na pravice treh zahodnih sil ali pa spremeniti sovjetske obveznosti in odgovornost glede Nemčije in Berlina»; ZDA pa bodo do zedinjenja priznavala samo vlado v Bonnu kot edino zastopnico nemškega ljudstva. Pri tem pa sta oba poudarila «nujnost pravične in miroljubne rešitve nemškega in berlinskega vprašanja» na podlagi samoodločbe in «ob upoštevanju varnosti Evrope». Strinjala sta se tudi glede nujnosti izboljšanja odnosov z Vzhodno Evropo kakor tudi, da bi «načrt za večstransko jedrsko silo predstavljal dragoceno dopolnitev» oboroževanja NATO ter se je treba zato «potruditi, da bi bila zadevna pogodba podpisana konec letošnjega leta.»

Na Cipru, v Laosu in Vietnamu pa včeraj ni bilo posebnih dogodkov.

REAKCIJA VLADNIH KROGOV ZDA NA MOSKOVSKO POGODBO

Johnson in Erhard sta se strinjala da gre za «notranjo zadevo med SZ in DRN»

Poleg tega sta govorila o mednarodnem položaju in o jugovzhodni Aziji - Izjava državnega departmaja - Protestna nota kubanske vlade - Zaskrbljenost zaradi knjige «Nevidna vlada» - Scranton se bo zoperstavil Goldwaterju

WASHINGTON, 12. — Po včerajšnjem prihodu v Washington je zahodnonemški kancler Erhard vodil danes s predsednikom Johnsonom prve razgovore v Beli hiši. V ameriških krogih pravijo, da sta obravnavala predvsem danes podpisani sporazum med ZSSR in Vzhodno Nemčijo ter da sta se «strinjala v oceni, da je treba pogodbo smatrati kot povsem notranjo zadevo med ZSSR in Ulbrichtom», ter da pogodba «v ničemer ne spreminja pravic ali smotrov» Zahodne Nemčije in ZDA.

V okviru teh razgovorov sta imela Johnson in Erhard tudi «zasebni razgovor» sama, ki je trajal več kot eno uro. Ves ta čas so bili ameriški državni tajnik Rusk, zahodnonemški zunanji minister Schroeder in njihovi sodelavci v sosedni sobi. Šele nato so vstopili v sobo, kjer sta bila Erhard in Johnson in z njima nadaljevali razgovore. Predstavnik Bele hiše je pozneje izjavil, da je bil «zasebni razgovor ploden, prijateljski ter v medsebojnem razumevanju in spoštovanju». Predstavnik je dodal, da sta se pogovarjala, poleg omenjene pogodbe, tudi o splošnem mednarodnem položaju in o položaju v jugovzhodni Aziji.

Pred tem se je Erhard razgovarjal z državnim tajnikom Ruskom, ob udeležbi številnih zahodnonemških in ameriških državnikov.

Johnson in Erhard sta nadaljevala svoje razgovore zvečer.

Iz nemških virov se je izvedelo, da sta razpravljala o Kubi, Kitajski, Nemčiji in Vzhodni Evropi. Popoldne je Erharda v senatu predstavil senator Mansfield, kancler pa je imel govor, v katerem se je zahvalil za materialno pomoč ZDA po vojni še bolj pa za moralno pomoč, ki da je Zahodni Nemčiji odprla pot za povratek «v družino svobodnih in civiliziranih narodov». Senatorji so mu zelo ploskali. Pozneje je Erhard položil venec na Kennedyjev grob.

Po nocojšnjih razgovorih je bilo objavljeno uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da ne more noben sovjetski enostranski sklep vplivati na pravico treh zahodnih sil ali spremeniti obveznosti in odgovornosti ZSSR glede Nemčije in Berlina; vlada ZDA bo priznavala samo vlado Zahodne Nemčije kot edino zastopnico nemškega ljudstva; doseči pa je treba rešitev nemškega vprašanja na «pravičen in miroljuben način ob upoštevanju varnosti Evrope»; nujno je zboljšati odnose z Vzhodno Evropo, sporazum o večstranski atlantski jedrski sili pa je treba po možnosti podpisati že konec letošnjega leta.

Po razgovorih je Erhard izjavil novinarjem, da podpisana pogodba v Moskvi ne vsebuje nič takega, kar bi «vznemirjalo» ZDA in Zahodno Nemčijo. Rekel je, da sta se z Johnsonom strinjala glede «iskanja novih metod in pobud, da nemško zedinjenje ne bi padlo v pozabo».

Erhard bo ostal v Washingtonu samo 36 ur. V Washington je prišel iz New Yorka, kjer se je sinoči sestal z generalnim tajnikom OZN U Tantom in se z njim pogovarjal pol ure. Po razgovoru je izjavil novinarjem, da se njegova vlada, čeprav ni članica OZN, «strinja z ideali in smotri OZN, ter prispeva k njeni dejavnosti». Na neko vprašanje je odgovoril, da «OZN ni pristojna za reševanje nemškega vprašanja», toda «načelo samoodločbe je eno izmed načel OZN in ga je treba izvajati pri reševanju nemškega vprašanja».

O pogodbi, ki sta jo podpisala Hruščov in Ulbricht, je danes državno tajništvo objavilo izjavo, v kateri je rečeno, da tudi po podpisu ostaja Sovjetska zveza vezana na svoje obveznosti v odnosu do ostalih treh sil. Stališče vlade ZDA pa je še vedno, da je samo zahodnonemška vlada tista, ki lahko govori v imenu nemškega ljudstva, ker vlada ZDA «ne priznava ne režima Vzhodne Nemčije ne obstoja vzhodnonemške države. V ameriških uradnih krogih trdijo, da iz te izjave sledi, da so ZDA pripravljene razpravljati o zedinjenju obeh Nemčij pod navedenimi pogoji. Pri tem dodajajo, da so sovjetski veleposlaniki v treh zahodnih glavnih mestih še posebej poudarili, da danes podpisana pogodba v Moskvi ne pomeni mirovne pogodbe med ZSSR in DRN.

Včeraj je kubanska vlada poslala ameriški vladi protestno noto v zvezi z incidentom, ki se je zgodil 9. junija na meji z Guantanamo, ameriškim oporiščem na Kubi. Tistega dne je namreč nekdo iz oporišča streljal na kubanskega stražarja in ga ranil. «Ponavljanje takih incidentov — je rečeno v noti — na koščku zemlje, ki je bil odtrgan od republike Kube, vedno bolj nevarno slabša položaj, o katerem je kubanska vlada že dvakrat poročala generalnemu tajniku OZN U Tantu.»

V senatu so včeraj nadaljevali debato o zakonskem načrtu za državljanske pravice in upajo, da bodo v dveh tednih z razpravo končali, kljub opoziciji, ki je predložila več kot petsto dodatnih spreminjevalnih predlogov. Toda voditelji demokratične skupine senatorjev so prepričani, da bo večina teh dodatkov v nekaj dneh ovržena.

V New Yorku bo izšla knjiga pod naslovom «Nevidna vlada», ki sta jo napisala novinarja David Wiste in Thomas Ross. Knjiga je že sedaj povzročila številne proteste državnega departmaja. «Nevidna vlada» je namreč «C.I.A.», t.j. ameriška tajna obveščevalna služba, za katero Wiste in Ross trdita, da opravlja svojo tajno službo, o kateri «niso ne javnost ne kongres ne Bela hiša ustrezno in točno obveščeni». Vendar pa ta obtožba ni nova; njena novost je v tem, da vsebuje knjiga doslej neznane podrobnosti in da so v njej navedena točna imena številnih tajnih agentov «C.I.A.». Zaradi tega je razumljivo, da so sedaj vladni uradi sploh in «C.I.A.» še posebej zelo zaskrbljeni, ker knjiga prejudicira «tajne operacije ZDA». Zaradi tega je «C.I.A.» tudi protestirala, češ da so navedbe v knjigi netočne in zlagane. Toda založnik je zahteval, naj se te netočnosti navedejo ter poudaril, da je prepričan, da so vse trditve v knjigi točne, kajti doslej nihče ni mogel dokazati nobene netočnosti. Dodal je, da kljub temu ni bilo nobenega poskusa, da bi se knjiga prepovedala ali cenzurirala, temveč so nam samo rekli, da je «dokaz šibkega patriotizma».

V zvezi z republikanskim kandidatom za predsedniške volitve v novembru, je danes dal zelo važno izjavo William Scranton, republikanski guverner Pennsylvanije. Rekel je namreč, da se je premislil in da namerava kandidirati za predsednika ZDA, ker bi Goldwater «uničil sleherno upanje na republikansko zmago». Po njegovem mnenju je več kot polovica delegatov v San Franciscu še «nevezana», ter bi bilo zaradi tega absurdno, če bi se kandidaturi odrekel. Tudi Rockefeller se je premislil in izjavil, da se bo ponovno pojavil kot republikanski kandidat, če bo to potrebno, v boju proti nazadnjaškemu Goldwaterju.

Laos in Vietnam

VIENTIAN, 12. — Predsednik vlade Suvana Fuma se je včeraj sestal z ameriškim veleposlanikom Ungerjem zaradi ameriškega preletanja Laosa.

Kot poroča Reuther, je Suvana Fuma izjavil, da nima nič proti spremljanju ameriških letal z reakcijskimi lovci, ker da laoška vlada nima takih letal. Izjavil je tudi, da je zahteval prekinitev preletanja pred časom zato, ker je bil položaj miren in ker ni bilo vesti o premikih čet Patet Laa.

Medtem pa se je na strateški cesti zahodno od mesta Tran Ninh povečal pritisk čet Patet Laa. Pravijo, da so «nevtralne» čete imele pri tem 25 mrtvih in 60 ranjenih, medtem ko so izgube Patet Laa neznane.

V Pnom Penhu se je zvedelo, da so letala južnovietnamskih oboroženih sil včeraj zjutraj vdrla v kamboški zračni prostor in bombardirala vas Tralog Bek ter povzročila hudo materialno škodo. Na kraj bombardiranja so odšli člani mednarodne kontrolne komisije in številni vojaški atašeji.

Agencija «Nova Kitajska» in radio Patet Lao so danes obtožili ZDA in njihove lakaje, da so z letali raztrosili strup, ki je povzročil smrt 16 ljudi v Laosu in več glav živine. To se je zgodilo 25. maja letos na osvobojenem ozemlju Laosa.

POROČILO SFI-CGIL

Stavke se je udeležilo 70 odstotkov železničarjev

Pogajanja za sklenitev nove pogodbe tiskarjev so se razbila

RIM, 12. — Danes ob 22. uri se je končala vsedržavna 26-urna stavka železničarjev SFI-CGIL. Sindikat sporoča, da je ta stavka bolje uspela kot stavka 5. maja, saj se je je tokrat udeležilo 5 odstotkov več kot zadnjič. Stavke se je udeležilo 70 odstotkov železničarjev, ta odstotek pa je bil mnogo višji med osebjem na vlakih. Zato se je program prometnega ministrstva izrednih vlakov uresničil le delno in vozilo je manj vlakov kot med zadnjo stavko. Poročilo SFI-CGIL tudi pravi, da se bo tajništvo sindikata železničarjev sestalo 15. junija in proučilo možnost novih sindikalnih borb, če se ne bo nič premaknilo.

Sindikat je izdal prvo poročilo o stavki že zjutraj in poudaril v njem njen uspeh. V Rimu, Neaplju, Turinu, Florenci in Bologni je bila udeležba v stavki še posebno velika ter je po izjavi sindikata dosegla enak odstotek kot 5. februarja, ko so napovedali stavko vsi sindikati in je bila torej enotna. Na glavni postaji v Milanu je vladalo ves dan popolno mrtvilo, ker ni prispel nanjo niti ni odpotoval z nje noben vlak. Izredni vlaki so se namreč ustavljali na postaji pri «Porta Garibaldi» in v Lambratah. Slo je za 244 izrednih vlakov, od katerih jih je vozilo 72 na daljših progah. Zaradi stavke so morali številni delavci snoči prespati v Milanu, ker niso vedeli, da se lahko začne že eno uro prej.

Prometno ministrstvo pa trdi, da je načrt izrednih vlakov popolnoma deloval ter da so med drugim vozili štirje vlaki na progi Benetke-Trst in traje na progi Benetke-Videm. Med podatki, ki jih daje ministrstvo in podatki sindikatov je precejšen razpon. Poročilo tiskovnega urada ministrstva namreč pravi, da je znašalo povprečje stavkajočih železničarjev 44 odst., pri čemer pa je všteto tudi uradniško osebje z osrednjim ravnateljstvom v Rimu vred. Nadalje pravi ministrstvo, da je vozilo okrog 35 odst. vlakov, s čimer samo priznava, da je zaradi stavke odpadlo dve tretjini vlakov. V kasnejšem poročilu pa pravi ministrstvo, da je stavkalo 55 odst. osebja na vlakih ter da je po vsej državi vozilo namesto manjkajočih vlakov 90 avtobusov; od 5200 vlakov pa da jih je vozilo 1800.

Stavka železničarjev CGIL je imela torej precejšen uspeh, čeprav sta ji nasprotovala sindikata železničarjev CISL in UIL. Tajnika teh dveh sindikatov sta tudi dala v zvezi s stavko izjavo, v kateri ji nasprotujeta. Hkrati pa morata priznati, da niso vprašanja železničarjev urejena, saj je treba rešiti vprašanje poenotenja plač, preureditev plač in reforme. Razen tega še niso plačali železničarjem razlike 13. plače za leto 1963. Tajnik SAUFI-CISL Costantini pa je poleg tega še priznal, da je SFI-CGIL v zadnjih dneh omejil svoje zahteve, kar naj bi omogočilo v prihodnosti skupen nastop vseh treh sindikatov glede zahtev železničarjev. SAUFI želi to v interesu vseh železničarjev.

Sindikalne organizacije tiskarskih delavcev sporočajo, da so se izjalovila pogajanja za sklenitev izboljšanje prejemkov tiskarjev, ki so se pričela 25. maja. Danes so zavzeli predstavniki delodajalcev do zahtev delavcev popolnoma negativno stališče. Ponudili so samo 2 odst. zvišanja plače, kar je onemogočilo nadaljnje razgovore. Zato si sindikalne organizacije pridržujejo popolno svobodo akcije. Tajništva vseh treh sindikatov se bodo sestala in določila bodočo sindikalno akcijo.

50-letnica sarajevskega atentata

SARAJEVO, 12. — S slovesno akademijo, odkritjem več spominskih plošč, polaganjem vencev na grobove atentatorjev in s priložnostno razstavo bodo v Sarajevu 27. in 28. t. m. proslavili 50. obletnico sarajevskega atentata mladega revolucionarja Gavrila Principa na avstrijskega nadvojvodo Ferdinanda.

Avstroogrska je ta dogodek izkoristila kot formalen povod za napad na Srbijo in začetek druge svetovne vojne. Gavrilo Princip je bil član revolucionarne organizacije «Mlada Bosna», ki se je borila proti avstrijski okupaciji. Na kraju, kjer je bil 28. junija 1914 izvršen atentat, je danes muzej «Mlade Bosne», katere razstavljeni predmeti govorijo o revolucionarnem delu te organizacije in samem atentatu.

Na slovesnostih se bodo zbrali v Sarajevu preživeli neposredni udeleženci atentata, člani «Mlade Bosne», dr. Vaso Čubrilovič, prof. Cvijetko Popovič in Ivo Kranjčevič. Pričakuje se tudi prihod inozemskih gostov posebno zastopnikov borbenih organizacij zavezniških držav iz prve svetovne vojne.

RAZGOVORI KARDELJ - DE MARTINO

BEOGRAD, 12. — Danes so se v zvezni skupščini nadaljevali razgovori med delegacijo PSI in zastopniki SZDLJ. V razgovorih so se člani delegacije PSI seznanili o razvoju družbeno-političnega sistema Jugoslavije, s svoje strani pa so poročali o nekaterih vidikih politike PSI. V razgovorih so sodelovali Francesco De Martino, Riccardo Lombardi, Giorgio Veronesi, Pietro Lecci in Paolo Vittorelli, z jugoslovanske strani pa Edvard Kardelj, Mijalko Todorović, Kiro Gligorov in Dobrivoje Vidić. Popoldne je člane italijanske delegacije sprejel tajnik CK ZK Srbije Jovan Veselinov.

Opoldne je delegaciji PSI italijanski veleposlanik v Beogradu Roberto Ducci priredil kosilo. Na kosilu sta bila tudi Lazar Koliševski in Kiro Gligorov.

Nato so delegati PSI odpotovali v Zagreb, kjer bodo vodili razgovore z voditelji SR Hrvatske. Obiskali bodo tudi Opatijo, od koder bodo odšli v nedeljo zjutraj na Brione, kjer jih bo sprejel predsednik republike maršal Tito.

Razgovori med delegacijama PSI in SZDLJ

O vsebini sodobnega kolonializma

Videti je precej protislovno, da je v času, ko je svetovni kolonialni sistem reduciran na svoje zadnje ostanke, tako živo čutiti navzočnost kolonialnega problema v mednarodni politiki in da se iščejo rešitve prav tako nujno, kakor v letih, ko so še veliki svetovni prostori živeli pod jarmom tujega gospostva. V svoji «čisti», «klasični» obliki trajajo kolonialni odnošaji danes samo še na jugu afriške celine in v pasu vzdolž Perzijskega zaliva ter Arabskega polotoka. Kljub temu je proti kolonializem tako kot gibanje kakor tudi kot politika v ospredju sodobnega svetovnega dogajanja, saj nastopa kot bistveni element v delovanju nevezanih sil.

Ta — na videz protislovni — pojav bi si lahko, tako se zdi, pojasnili predvsem s tem, da se je kolonialni problem sčasoma razvil tako, da je precej razširil svojo prvotno vsebino. Danes so namreč s tem pojmom vse manj mišljeni samo ostanki nekega preživelega sistema in njihova izločitev v tistem smislu, kakor se je to zgodilo v preteklem desetletju na tleh Azije in Afrike. V novejšem času se pojavlja kolonializem kot kolektivna označba za širši krog problemov, ki na različnih območjih življenja tlači sedanje in bivše kolonije, prisiljene nositi težko breme posledic kolonialnega obdobja. Kakor to prav sedaj potrjuje tudi svetovna konferenca o trgovini in razvoju, se stanje splošne zaostalosti na velikih prostorih sveta uvršča med poglavitne skrbi naše dobe.

Vse bivše kolonije so bile večinoma — nekatere bolj, druge manj — prisiljene, da so kot pogoj ali ceno za neodvisnost sprejele v različnih oblikah nekatere omejitve svoje narodne suverenosti: navzočnost tujih čet ali tujih vojaških oporišč na svojih tleh, včasih pa tudi nesmiselno pravico bivše metropole do vojaške intervencije zaradi varovanja njenih izsiljenih privilegijev. Različne oblike diskriminacije in neenakopravnosti, od rasne pa do neustreznega zastopstva teh pokrajin v poglavitnih organih Organizacije združenih narodov in sploh v mednarodnih forumih, vse to je danes skupno s preostalimi oblikami tujega gospostva kolonializma ali objekt protikolonialne politike. To je tudi našlo ustrezen odraz v spremenjeni formulaciji poglavitne zahteve sodobnega protikolonializma, ki ga opredeljujejo kot «likvidacijo kolonializma v vseh oblikah in manifestacijah». Skratka, prizadevanje odvisnih narodov po nacionalni osvoboditvi in napori bivših kolonij, da se znebe posledic kolonializma, se danes tako zelo prepletajo, da se pojavljajo kot deli enotne zahteve, ki je sprožila velike pokrajinske in mednarodne sile. Zato se tudi danes, v zaključnem obdobju kolonializma, ta problem uvršča med poglavitne svetovne skrbi, zahteve za njegovo rešitev pa nosijo pečat največje nujnosti.

Spričo tako spremenjene vsebine in spričo sprememb, do katerih je med tem prišlo v svetovnih odnošajih, je tudi sedanja funkcija kolonialnega problema v mednarodni politiki drugačna od prvotne. Ta problem se je kot popolnoma dozorel za rešitev pojavil po drugi svetovni vojni, ko so bili usodno omajani temelji starega sveta in ko je bil bistveno pospešen proces dozorevanja protikolonialnega gibanja. Tedaj pa so tako samo gibanje v kolonijah kot tudi mednarodni činitelji, ki so se zavzemali za odpravo tujega gospostva, imeli na voljo sile, ki jih ne bi mogli primerjati z današnjimi, vtem ko so bile možnosti za akcije zelo omejene. Delovati je bilo treba v pogojih hladne vojne, ki je neposredno omrtvičila take akcije, po drugi strani pa je velikim silam omogočala, da rešujejo ta problem v skladu s svojimi strateškopolitičnimi potrebami, pri čemer so na protikolonialna gibanja gledali kot na zaželene rezerve. Drugače so se lahko stvari v takih razmerah razvijale predvsem tam, kjer je, kot na primer v Alžiriji, delovalo široko, organizirano in politično zrelo ljudsko gibanje, ki je lahko vzlic tujih okoliščin kar najbolj omejilo in se je moglo gibati brez občutnejše odvisnosti od plime in oseke, kakršno je povzročala hladna vojna.

Protislovja med velikimi silami se čutijo v sedanjem času neprimerno manj in manj vplivajo na potek in smeri akcij ter procesov na področju kolonialnega problema. Hladna vojna med velikimi silami odstopa vsaj v svojih najslabših oblikah mesto manj bojevitim metodam za obravnavanje medsebojnih sporov in odnošajev. Kot nosilci rešitev posameznih problemov nastopajo številne — ali natančneje povedano, vse novo osvobojene države in z njimi nevezane in progresivne sile iz drugih pokrajin. Po drugi strani pa v samih kolonijah bijejo bitko dinamična in neodvisna svobodoljubna ljudska gibanja, kot tisti v Angoli, odporniško gibanje v Južnoafriški republiki, v Basutu, v obeh Rodezijah, Britanski Gvineji itd. Odkar nastopajo nevezane države kot svetovna sila s samostojnim programom, v katerem so dale ustrezno mesto prizadevanjem bivših kolonij, se je kolonialni problem dokončno umaknil iz okvira hladne vojne in sploh iz območja odnošajev med velikimi silami. Usmeril se je po tiru lastnih rešitev kot bistveni sestavni del splošnih naporov, da se odpravijo vzroki politike sile in neenakopravnosti.

Spremembe v vsebini in funkciji tega problema so s svoje strani pripeljale do tega, da se je ta problem zakonito znašel v ospredju sodobne nevezane politike. Kolonialne sile ne izbirajo sredstev, da bi odložile dan za dokončen umik s svojih preostalih postojank. Hkrati prihaja do vse močnejšega prepletanja kolonialnih in neokolonialnih interesov na prostorih sedanjih in bivših kolonij. Pred našimi očmi prerašča kolonializem v najbolj kritični mednarodni spor. V tej zvezi nastopajo velike svetovne sile, to pa grozi, da bo povzročilo polarizacijo, ki bi po svojem obsegu in posledicah utegnila preseči blokovsko protislovje iz obdobja «klasične» hladne vojne.

Ako gledamo nanj tako široko, je sodobni protikolonializem odraz prizadevanj velikih svetovnih delov, ki jih gibljejo progresivne sile vseh pokrajin. Koeksistenca kot politična praksa in kot smoter neke politike bi bila okrnjena in utvara, če se ne bi enako in hkrati razvijale tudi akcije v zvezi z iskanjem stvarnih in pravičnih rešitev za probleme s kolonialnih območij. Izključno ali pa pretežno ukvarjanje s skrbmi in težavami, ki zadevajo samo del sveta, ob zapostavljanju problemov drugega dela sveta, nujno zožuje bazo za akcijo in razbija progresivne sile. Te sile pa bodo lahko dosegle postavljene smotre samo, če bodo lahko ohranile in utrdile postojanke, ki nastajajo na svetu z razširjanjem območja nevezanosti.

Kakšne in kolikšne so nevarnosti takih enostranosti, smo lahko videli iz zmede, ki jo je — na vso srečo za zelo kratek čas — sprožilo kitajsko spletkarjenje z demagoško razlago akcije za drugo bandunško konferenco. To, da se nastopa z zaokroženim programom, prav nič ne izključuje tega, da se pravočasno prenese poudarek na področja konkretne akcije v skladu s potrebami in razmerami časa in kraja. Vendar pa to ne more prestopiti okvira akcije, preračunane za daljše obdobje, saj ima ta v svojem ravnotežju in enotnosti vrst poglavitno poroštvo za uspeh.

JOSIP DJERDJA
(«Komunist»)

NA OBISKU V SLOVENIJI

Dr. Marguerite Cartwright, znana publicistka in članica nacionalnega sveta ameriških črnk ter specialistka za Afriko in Bližnji vzhod, je med svojim obiskom v Sloveniji obiskala tudi uredništvo «Dela». Poleg nje je na sliki s tega obiska tudi njen soprog

Prizadevanja vesoljskih tehnikov ZDA

WASHINGTON, 12. — Ameriški vesoljski tehniki študirajo, kako bi povečali moč rakete «Saturn 5», da bi lahko spravil v zemeljsko orbito 170 ton težka bremena ali da bi prenesel 70 ton težko breme na Luno.

Raketa je pri sedanjem stanju, ko ima začetno pogonsko silo 7 milijonov 500.000 liber, zasnovana tako, da spravi v orbito 120 ton koristnega bremena ali pa, da spravi na Luno vesoljsko ladjo, težko 45 ton.

Poročilo NASA objavlja, da skušajo ameriški tehniki izboljšati sposobnost petih raketnih motorjev prvega stadija rakete, da bi se začetna pogonska moč dvignila na 9 milijonov liber. Razen tega študirajo, kako bi to pogonsko moč še zvišali, če bi prvemu stadiju dodali še rakete na trdno gorivo.

Italijanska opera v zagrebškem gledališču

ZAGREB, 12. — Z velikim uspehom je v zagrebškem opernem gledališču nastopila italijanska operna skupina, ki je izvedla opero «Pogled z mosta» Renza Rossellinija, napravljeno po romanu ameriškega pisatelja Arthura Millerja. Občinstvo, ki je popolnoma napolnilo gledališče, je zelo navdušeno ploskalo izvajalcem in jih klicalo pred zastor, posebno pa baritonista Nicola Rossi-Lemenija.

Sporazum o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in V. Nemčijo

BEOGRAD, 12. — Danes je bil v Beogradu podpisan sporazum o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Demokratično republiko Nemčijo. Sporazum predvideva med drugim izmenjavo sodelovanja na področju znanosti in prosvete, književnosti, likovnih umetnosti, glasbe, gledališča, filma, radiotelevizije in športa. Sporazum med drugim predvideva izmenjavo prosvetnih, kulturnih, znanstvenih delavcev, izmenjavo znanstvenih, književnih, umetniških del in publikacij. Predvideva se tudi medsebojno štipendiranje in dajanje druge vrste materialne pomoči za šolanje, specializacijo in znanstveno raziskovalno delo študnetov, strokovnih in znanstvenih delavcev.

CESARE SIEPI

basist, ki je že štirinajst let stalen gost newyorškega opernega gledališča Metropolitan, se je pred dnevi pripeljal v Genovo z ladjo «Cristoforo Colombo» plovne družbe «Italia». V simpatijah ameriške publike je Siepi dostojno izpolnil mesto, ki ga je svoj čas imel Ezio Pinza. Tako se skoraj ne more rešiti pogodb, ki mu jih ponujajo, ko ni zaposlen v Metropolitanu. Zato tudi že dlje časa ni pel na italijanskih odrih.

Milanski basist Siepi je šel prvič v ZDA l. 1950. Povabil ga je Toscanini, ki ga je tri leta prej spoznal v Scali. Pod vodstvom nepozabnega dirigenta je pel tudi basovsko partijo v Verdijevem «Requiemu» v Carnegie Hallu. Bilo pa je že l. 1941, ko je Siepi prvič nastopil z «Rigolettom» v Schiu.

Po povratku iz ZDA je Siepi dejal, da je bilo potovanje na «Colombu» lep odmor, prave počitnice, ki se bodo le še malo časa nadaljevale v Milanu, medtem ko bo basist v juliju že v Buenos Airesu; pel bo v Boitovem Mefistofelu, v Gomezovem delu Guarany in v Verdijevem Requiemu. Prav zelo je možno, da se bo ob tej priložnosti ponovno na odru srečal z našim kržanskim rojakom, tenoristom Košuto.

Septembra meseca pa bo na Dunaju, oktobra pa spet v New Yorku za otvoritev sezone v Metropolitanu.

Tudi v Avstraliji norenje ob prihodu «Beatles»

ADELAIDE, 12. — Kakih sto tisoč oseb je v blaznem navdušenju pričakalo pevce «Beatles» ob njih prihodu v Adelaide. Ta sprejem — tako se poudarja — je bil večji kot nedavni sprejem kraljice Elizabete. Okrog 70.000 oseb vseh starosti je stalo v špalirju ob cesti, ki z letališča vodi v mesto, za katerega menijo, da je eno najbolj mirnih in konservativnih v Avstraliji, drugih 30.000 oseb pa je čakalo pred magistratom. Štirje pevci so se morali prikazati na balkonu in njih pojava je sprožila orkan ploskanja in histeričnega kričanja. Policija je imela dokaj težav, da je ohranila red. Množica je četrt ure kričala in vzklikala kot ponorela. Celo «Beatles» sami, ki so že marsičesa vajeni, so izjavili, da so presenečeni nad takim sprejemom.

Burton tudi režiser

NEW YORK, 12. — Sporočajo, da se bo Richard Burton prvič poskusil tudi kot režiser. Režiral bo film po delu «This Property is Condemned» Tennesseeja Williamsa, v katerem bo kot glavna igralka nastopila njegova žena Elizabeth Taylor. Igrala bo dekle iz nekega majhnega mesta na jugu ZDA.

PO GROZNEM DEJANJU BLAZNEŽA

Še v smrtni nevarnosti učiteljica in 11 otrok

Že v četrtek je ubil dve učiteljici ter ves razred napadel z ognjemetom

KOELN, 12. — Učiteljica in vsaj enajst otrok, ki jih je včeraj zajel plamen iz ognjemeta, s katerim je neki blaznež pridrvel v neko šolo v Koelnu, se danes še bori s smrtjo. Njih stanje je resno in njihova imena so v seznamu tistih, ki so v smrtni nevarnosti.

Neki predstavnik policije je povedal, da učiteljica Anna Langhor, ki ima 62 let, grozno trpi zaradi opeklin, ki jih je dobila, ko je hotela otroke braniti. Opečenih pa je še drugih 17 otrok, čeprav ne tako hudo kot omenjenih enajst.

Včeraj dopoldne kmalu po enajsti uri je blaznež Walter Seifert, star 42 let, prišel v predmestju Volkhoven k neki šoli ter skozi okno v pritličju začel v razred brizgati plamene iz ognjemeta. V hipu se je ogenj lotil oblek otrok in nastal je velik preplah. Medtem je blaznež pridrvel na hodnik ter se z divjim vzklikom «Prihaja drugi Hitler» zagnal proti nekemu razredu. Neka 26-letna učiteljica mu je hotela zastaviti pot, toda Seifert jo je z nožem v hipu podrl. Učiteljica je v nekaj minutah umrla. Podobno se je zgodilo tudi s čez 60 let staro učiteljico, ki je umrla nekaj ur pozneje v bolnišnici. Blaznež je še enkrat brizgnil plamen v razred, potem pa je razred zaprl tako, da bi ga od znotraj ne mogli odpreti. Po hodniku je pritekla še tretja učiteljica, ki je tudi obležala na tleh in se še bori s smrtjo in končno je v bolnišnici zaradi opeklin še četrta učiteljica.

Walter Seifert, blaznež, ki je ubil dve učiteljici ter s plameni iz ognjemeta ožgal trideset otrok

Seifert je po vsem tem pobegnil, medtem ko so ljudje skušali pomagati otrokom, ki so z gorečimi oblačili bežali na vse strani. Blaznež je pri svojem begu naletel na stražnika, ki je vanj sprožil strel. Toda preden ga je ujel, je imel blaznež še čas, da je izpil stekleničico nekega strupa. Pozneje je v bolnišnici umrl.

MILAN, 12. — Zelo preprosta eksplozivna naprava je danes okrog 2. ure eksplodirala pod tračnico proge Arona-Novara, približno 300 m od železniške postaje Castelletto Ticino. Okrog 30 m tračnic je razdejalo.

PADOVA, 12. — Med mnogimi romarji, ki so prišli k sv. Antonu Padovanskemu, je tudi 50-letni Antonio Ruggeri, ki je napravil pot od svojega doma do Padove (1350 km) kar peš. Ruggeri je iz pokrajine Lecce. Do Padove je hodil 18 dni in prav toliko časa bo hodil domov.

MNOGO ŽRTEV PRI DVEH EKSPLOZIJAH

V S. Domingu eksplozija v vojašnici na Japonskem pa v kemični tovarni

Medtem ko je na Japonskem doslej 13 mrtvih, je število smrtnih žrtev pri eksploziji v S. Domingu še neznano

SANTO DOMINGO, 12. — Cela vrsta eksplozij je danes zjutraj pretresla prestolnico Dominikanske republike. Eksplozije so nastale v neki vojašnici, kjer je zraven še skladišče orožja. Govori se tudi o požaru, a ni še znano, ali je požar povzročil eksplozije, ali pa je požar nastal ob eksplozijah.

Takoj so se razširile vesti, ki so govorile o zelo visokem številu smrtnih žrtev in ranjenih. Pozneje je prišlo uradno poročilo, da so po prvih preiskavah ugotovili, da so bili štirje mrtvi in 112 ranjenih. Poznejše neuradne vesti pa že navajajo 10 mrtvih in kakih 300 ranjenih; uradna vest pa še obstaja v prvotni obliki.

Oddelki vojaške policije so takoj prišli stražit vse dohode v vojašnico, kjer je prišlo do eksplozije. Baje je v vojašnici eksplodiralo skladišče streliva. Dve uri po eksploziji je v vojašnici še vedno močno gorelo. V sredini mesta, približno dva kilometra od vojašnice, so ceste polne razbitih šip, ki jih je razneslo pri eksploziji. Grom eksplozije pa se je slišal kakih 10 kilometrov od prestolnice.

Vesti o številu mrtvih so nezanesljive. V telefonskem razgovoru je ameriški vojaški ataše potrdil, da je bilo pri eksploziji mnogo mrtvih in ranjenih, vendar, je dodstavil, še ni mogoče navajati niti približnih številk. Po njegovem sporočilu sta zleteli v zrak dve skladišči streliva. Plameni pa so začeli ogrožati tudi druga poslopja. Prebivalce vse četrti so evakuirali.

TOKIO, 12. — Končni obračun nesreče, ki jo je povzročila včerajšnja eksplozija v tovarni kemičnih proizvodov v Kasawaki jugovzhodno od Tokia, izkazuje 13 mrtvih ter 80 ranjenih, ki leže v bolnišnicah.

Zvedelo se je nadalje, da sta dva od desetih rudarjev, ki so jih rešili iz rudnika v Naisawi, kjer so bili včeraj blokirani, v bolnišnici umrla. Trupla petih rudarjev pa so potegnili z dna rudnika. Stanje nadaljnjih osmih rudarjev je zadovoljivo.

Pred zvišanjem taks za plovbo skozi Sueški prekop

KAIRO, 12. — Kairski Al Ahram javlja, da se uprava Sueškega prekopa dogovarja z uporabniki prekopa o zvišanju taks za plovbo ladij skozi Suez. Takse bi zvišali za 1 odstotek, s tem pa bi letno ustvarili 1,5 milijona egiptovskih frankov dodatnega dohodka. Denar nameravajo uporabiti za povečanje plovne zmogljivosti prekopa.

«Vohunski sateliti»

MOSKVA, 12. — Časopis «Rdeča zvezda», glasilo sovjetskega obrambnega ministrstva, piše, da so ZDA izstrelile letos v veliki tajnosti več satelitov, kar pomeni, da gre za poskus vojaške operacije v izvidniške namene. S temi «vohunskimi sateliti» hočejo ameriški vojaški krogi čim bolj točno lokalizirati oporišča za medcelinske izstrelke, strateška letališča, pomorska oporišča in protiletalska in protiraketna oporišča, kakor tudi druge vojaške cilje. Poleg tega pa hočejo s sateliti ovirati radijske oddaje. List navaja tudi pisanje nekaterih zahodnih tednikov ter izraža spričo vsega tega delovanja zaskrbljenost vseh miroljubnih ljudi.

Z letalom iz Kanade naravnost v Slovenijo

LJUBLJANA, 12. — V sredo se je pripeljalo s štirimotornim potniškim letalom Adria-avioprometa 86 jugoslovanskih izseljencev iz Toronta v Kanadi direktno na letališče Brnik pri Ljubljani. V glavnem so člani izseljenskega prosvetnega društva «Simon Gregorčič» v Torontu. Vodja skupine Jože Zidar je ob prihodu v Ljubljano izjavil, da «so bili zelo zadovoljni s poletom na našem letalu, vožnja je bila udobna, postrežba pa zelo dobra.» Od Toronta do Ljubljane so se vozili 20 ur, vmes pa so dvakrat pristali. V Jugoslaviji bodo ostali šest tednov. Vrnili se bodo z letalom AA iz Ljubljanje direktno v Toronto.

V letošnjem letu je bil to prvi polet letala AA preko Atlantika in nazaj. Iz Jugoslavije je letalo odpeljalo skupino 64 Jugoslovanov v ZDA, kjer bodo ostali mesec dni.

S potniškim letalom Adria-avioprometa pa se je pripeljalo iz Milana v Ljubljano 64 izseljencev-upokojencev iz ZDA. Obe skupini so pozdravili in sprejeli na letališču Brnik predstavniki Slovenske izseljenske matice.

Divjačina iz Madžarske

BUDIMPEŠTA, 12. — V minuli sezoni so madžarska gozdna gospodarstva in lovska združenja izvozila precejšnji del lovskega plena: 70.000 zajcev, 15.000 fazanov, 500 srn, 1680 jelenov in 580 divjih prašičev. Za osvežitev tujih lovskih revirjev so madžarski lovci ujeli in razposlali (največ v Francijo) precej svojih «varovancev», in sicer 56.000 zajcev, 24.000 jerebic in 70.000 fazanov.

Za gastronome

SIENA, 10. — Namesto sejma tipičnih vin bo letos v Sieni od 20. do 28. junija «teden italijanskih boljših vin». Na tem tednu pa bo prišla tudi do veljave gastronomija: najboljši «chefs» bodo pripravili karakteristična jedila posameznih dežel, ki jih bodo servirali z najbolj primernimi vini.

ATENE, 12. — V hudem neurju, ki je zajelo Grčijo in ki so mu sledile poplave, je bilo po podatkih AFP vsaj devet smrtnih žrtev. Sedem ljudi se je smrtno ponesrečilo v raznih delih severne Grčije, dva pa sta utonila v nenadoma narasli Marici v Trakiji.

LONDON, 12. — Sekretar britanskega ministrstva za obrambo John Hay je izjavil, da bodo Angleži po vsej verjetnosti do leta 1973 zgradili 50.000-tonsko nosilko letal, ki bo stala okoli 60 milijonov funtov.

Prvi junij 1924 Trbovlje proti Orjuni

Pred štiridesetimi leti, točno 1. junija 1924, je prišlo v Trbovljah, takratnem delavskem središču Slovenije, do burnih dogodkov, ki so se zaključili s tragično smrtjo nekaterih rudarjev, ki so se uprli fašističnemu nasilju, in s kasnejšim sodnim procesom v Celju. Orjuna — Organizacija jugoslovanskih nacionalistov — je bila ena izmed fašističnih organizacij, ki so jo podpirali dvor, generalštab in veliki kapitalisti. Bila je to reakcionarna organizacija, katere člani so bili dobro oboroženi in vedno pripravljeni na akcije proti delavcem. Tako so se orjunaši odločili, da v Trbovljah, sredi delavske trdnjave, razvijejo svoj prapor. Orjunaškemu pohodu na Trbovlje pa se je delavstvo spontano uprlo in to pod vodstvom Komunistične partije, ki je organizirala delavce in ustanovila delavske obrambne odrede — proletarske akcijske čete. Ko so v nedeljo 1. junija s trboveljske postaje korakali orjunaši v Trbovlje, je bilo pred Rudarskim domom delavsko zborovanje. Delavci z zborovanja so zaprli cesto, da bi orjunašem preprečili vstop v mesto. Vojaško godbo, ki je korakala na čelu fašističnega sprevoda, so delavci spustili skozi kordon, nakar so cesto ponovno zaprli. Nato se je začel spopad, ko so delavci hoteli orjunašem iztrgati zastavo in so zlomili njen drog. Vtem pa je že počil strel in potem še drugi. Začel se je spopad, v katerem so se morali delavci umakniti. Orjunaši so skupaj z orožniki vdrli v mesto in zažgali Rudarski dom. V spopadu na cesti je padlo pet delavcev in trije orjunaši, ranjenih pa je bilo okoli štirideset antifašistov. Vsi so padli na kraju spopada, le enega delavca so orjunaši iztrgali orožnikom in ga v kamnolomu ustrelili, potem ko so ga nečloveško mučili. Vsem tem dogodkom, v katerih so delavci obranili svoj proletarski ponos in izrazili svojo odločno nasprotovanje fašističnemu nasilju, so sledili pomembni politični dogodki, med njimi tudi velik proces proti komunistom in delavskim voditeljem, naprednim delavcem in mladincem. Ta proces, ki se je vodil proti dvajsetim obdolžencem in končal z obsodbo osmih, med njimi enega na dve leti in enega na 15 mesecev težke ječe, je potekal v Celju, v novembru istega leta. O tem procesu, na katerem so vsi obtoženci pokazali veliko politično in razredno zavest, je bil napisan stenografski zapisnik in pripravljena brošura z naslovom «Prvi junij». Ta brošura, ki naj bi razkrila resnico o fašističnih zločinih, pa je bila prepovedana in je sodišče potrdilo že izvršeno prepoved razširjanja ter odredilo uničenje tiskovine. Na ponovni razpravi pred mariborskim sodiščem pa je bila zaplemba razveljavljena. Kljub temu, da je bila v pripravi ponovna izdaja brošure o celjskem procesu, do nove izdaje ni prišlo.

Šele sedaj, štirideset let po trboveljskih dogodkih, je brošura o celjskem procesu lahko izšla. Za to, dejansko drugo izdajo, je Dušan Kermavner, ki je bil eden od tajnih stenografov na celjskem procesu, napisal uvod, v katerem je orisal politično zgodovinski okvir spopada med komunisti in fašisti v Trbovljah ter pojasnil vse dogodke v zvezi s prepovedjo in razveljavitvijo prepovedi razširjanja knjige o celjskem procesu. Sedanja izdaja pa vsebuje razen tega uvoda tudi ves potek procesa z obtožnico, govori tožilca, zaslišanji obdolžencev in prič, z govori obrambe in s sodbo. Tako bo sedanji generaciji oživljen spomin na dogodke pred štiridesetimi leti, predvsem pa na proces proti komunistom, ki je dogodkom sledil. Že zaradi samega značaja publikacije, je ta knjiga izredno zanimiva, predstavlja pa dragoceno pričevanje, ker kaže pravo resnico o velikem spopadu naprednih sil s fašističnimi.

Publikacija o celjskem procesu je izšla pri zavodu Borec v zbirki Dokazi.

Folklorni ansambel iz Tunisa v Jugoslaviji

LJUBLJANA, 12. — V Ljubljano je danes prispel folklorni ansambel iz Tunisa, ki bo za časa štirinajstdnevnega bivanja v Jugoslaviji prikazal v raznih krajih Jugoslavije afriško folkloro. Med drugim bo ansambel gostoval v Puliu, Karlovcu, Sarajevu, Goraždu, Plevlju, Ivangradu, Beogradu, Opatiji in v Ljubljani.

* * *

LONDON, 12. — Štirideset slik Angela Patrizia Scarduellija je sedaj razstavljenih v neki londonski galeriji. Na razstavi, ki jo je otvoril italijanski veleposlanik Guaroni, je nekaj najbolj važnih del iz dolgoletne ustvarjalne dobe Scarduellija.

Hruščov in Ulbricht

(Nadaljevanje s 1. strani)

svetovno vojno, toda mi odgovarjamo hujskačem: ne, nobene pustolovščine! Mi ne razumemo trditve, da je moč graditi čudovit svet na ruševinah jedrske vojne. Imeli smo že ruševine v miniaturi Hirošime in Nagasakija, ki niso pravzaprav nič v primerjavi s tistim, kar bi se zgodilo, če bi vrgli bombo sto milijonov ton. Američani so povedali, da jih imajo na «stocke». V redu, mi vemo to, toda bili so toliko razumni,da so povedali, da jih imamo tudi mi. Umreti je namreč dovolj samo enkrat, mi pa hočemo živeti. Kakšen idiotizem je hoteti vojno za osvoboditev delavskega razreda v kateri koli državi!».

Ko je pozneje govoril ponovno o zedinjenju obeh Nemčij z orožjem, je dejal, da je to nemogoče. Sovjetska zveza je že večkrat predlagala rešitev nemškega vprašanja in podpisala je nemško mirovno pogodbo, ki bi konkretizirala sedanje stanje stvari. Treba je imeti potreben pogum in enkrat za vselej določiti tisto, kar dejansko obstaja. S tem bi imele korist obe strani, ker bi prišlo do pomiritve. Toda revanšisti zahtevajo samoodločbo, ki pa je za nemško vprašanje ni moč izvajati, ker gre za dve državi in dva različna socialna režima. Če torej Zahodna Nemčija želi zedinjenje, mora iskati stike z Demokratično republiko Nemčijo in njene interese upoštevati.

Nato je Hruščov govoril o odnosih med socialističnimi državami ter dejal, da bi bilo logično, če med njimi ne bi bilo najmanjših ideoloških nesporazumov. Toda stvarnost je bila drugačna zaradi kitajskih voditeljev, ki so pozabili na svojo mednarodno dolžnost in se hočejo sedaj s socialističnimi državami spreti. «Toda mi ne dvomimo, da bo enotnost socialističnih ljudstev zmagala. Bilo bi neodpustljivo, če bi držali križem roke, toda nedopustno je tudi, vsiljevati svoja stališča drugim. Nedopustno je prenašati ideološke prepire v meddržavne odnose, kajti od dezorganizacije imajo koristi samo naši sovražniki, zaradi tega bomo nadaljevali borbo za razvoj odnosov med našimi državami».

Hruščov je ponovno poudaril, da je treba rešiti nemško vprašanje na miroljuben način in prav tako normalizirati položaj v zahodnem Berlinu. «Mi nočemo ubiti nikogar, hočemo živeti v miru in razvijati naše gospodarske odnose s kapitalističnimi državami. Ali je vojno mogoča? To se nikoli ne ve, ker so na svetu imperialisti, Goldwaterji, blazneži. Toda mi jim pravimo: «Vi lahko trdite, da imate toliko bomb, da nas lahko trikrat ubijete, mi pa vam odgovarjamo, da jih imamo toliko, da vas lahko ubijemo enkrat. To razumni Američani vedo in to nam zadostuje. Mi imamo dovolj jedrskega orožja za zaščito svojih meja in meja socialističnega tabora».

Končno je Hruščov izjavil tudi tole: «In kljub vsemu, bi bila potrebna termonuklearna vojna, v kateri bi umrli tudi francoski komunisti? V sedanjem trenutku je še vedno pot za ureditev kitajsko-sovjetskega spora odprta».

Na manifestaciji v Kremlju je govoril tudi Ulbricht, ki je povedal, da bo pogodba trajala dvajset let, to je do leta 1984. Če pa bo med tem časom prišlo do enotne nemške države, se bo pogodba lahko spremenila. Toda enotna država se lahko doseže le med obema suverenima nemškima državama. Prosim ZDA, Anglijo in Francijo, naj osvobodijo Zvezno nemško republiko obvez pariških sporazumov, ki ne dopuščajo bonski vladi, da bi se pogajala z vlado Demokratične republike Nemčije za zedinjenje. Očitno je namreč, da pariški sporazumi ne odgovarjajo več potrebam sedanjega časa».

Ulbricht je nato izjavil, da ZSSR in Vzhodna Nemčija smatrata na podlagi sovjetsko-nemške pogodbe zahodni Berlin kot neodvisno enoto, ki ni sestavni del nemške republike. Poleg tega pa pogodba jamči nedotakljivost meja Demokratične republike Nemčije.

Zahodni opazovalci v Moskvi navajajo člen 9 podpisane pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči in trdijo, da iz tega člena sledi, da ostajajo nedotaknjene dosedanje pravice in dolžnosti ZSSR in Vzhodne Nemčije na podlagi dvostranskih ali drugih sporazumov, vključno potsdamskega. Člen 6 pa poudarja, da je zahodni Berlin enota zase, kar je v nasprotju s tezo Bonna, ki smatra zahodni Berlin kot sestavni del Zvezne republike Nemčije.

V Saigonu mladi katoličani demonstrirajo proti ameriškemu veleposlaniku. Na zastavi je napis «Cabot Lodge, pojdi domov!»

Ukradli so policijski avto

PARIZ, 12. — Posebno drzen tat je preteklo noč v Parizu ukradel policijski avto, v katerem sta dva telefona, zvezana s policijsko centralo, ter še dva radijska aparata, sprejemna in oddajna.

Čeprav so tatvino avtomobila sporočili vsem francoskim policijskim komisariatom v Franciji, avtomobila doslej še niso našli.

AGRIGENTO, 12. — Iz še nedognanega vzroka je neki «600» zaneslo s ceste ,da se je zaletel v neko drevo. Pet oseb, ki so bile v avtomobilu, so takoj prepeljali v bolnišnico, toda kmalu sta umrla 70-letni moški in njegova žena.

BOCEN, 12. — Enajst svečnikov iz pravega zlata — delo iz 17. stoletja — so tatovi odnesli iz župne cerkve v Toblachu.

V MESTU, KJER SO PADLE PRVE NACISTIČNE GRANATE

Simbol poljskega odpora Gdansk je danes še lepši

Od junaškega odpora v «Westerplatte» do popolnega uničenja in nato ponovnega rojstva po dokončni osvoboditvi izpod nemške oblasti

GDANSK, junija. — Točno pred 25 leti je na glavnih straneh vsega svetovnega tiska z velikimi naslovi prevladovalo ime Gdansk. Hitler, ohrabren s popuščanjem zahodnih sil, je iskal kakršenkoli povod za vojno, za razširjenje nemškega rajha, za podjarmljanje sosednih narodov. Potem ko je že leta prej zasedel Posarje, leto prej pa Avstrijo in Češkoslovaško, ki sta postali lahek plen nacističnega tretjega rajha, je prišla na vrsto Poljska.

Začelo se je z zahtevami Berlina po priključitvi najstarejšega poljskega mesta Gdanska Nemčiji. Gdansk je bil tedaj «svobodno mesto», ki je dobil status z versajsko pogodbo po prvi svetovni vojni. Za borbo mnogih Poljakov v vrstah zavezniške vojske je Poljska po prvi svetovni vojni bila «nagrajena» z ozkim koridorjem za izhod na morje preko starega ozemlja, ki pa je še nadalje ostalo last Nemčije. Edino mesto in edino pristanišče na tem jezičku — Gdansk — je bilo proglašeno za «svobodno mesto», v katerem je Poljska imela le določene omejene «privilegije», kot so skupna carina in prost tranzit njenega blaga.

Od dne, ko so v Nemčiji prišli na oblast nacisti, to se pravi vse od leta 1933. pa je Gdansk postal njihova baza stalne, organizirane in grobe propagande proti Poljski. Na koncu pa je Gdansk ali bolje koridor postal povod za napad Nemčije na Poljsko. Bilo je to 1. septembra 1939. Nemška križarka «Schlezwig-Holstein» je izstrelila prve salve na mali polotok Westerplatte pri Gdansku, kjer je bilo tranzitno skladišče poljske vojske. Sele nekaj ur pozneje je nemški poslanik v Varšavi izročil poljskemu ministru za zunanje zadeve objavo vojne. Kdor je pred četrtstoletja sledil tem dogodkom in trepetal pred svetovno katastrofo, ki se je 1. septembra 1939. leta tudi začela, se še spominja grobih postopkov nemške diplomacije. Toda prav to je zameglilo mnoga junaška dejanja pogumnih Poljakov, ki so se v onih dneh krčevito upirali nacističnim vojskam. Tako je maloštevilna posadka poljske vojske v Westerplatte nudila zares junaški odpor neprimerno močnejšim nacističnim napadalcem, ki so prodirali z morja in s kopnega. Nacisti, kot tipični Nemci, so imeli za vsako trdnjavo ali mesto, ki so ga hoteli izbojevati, točno določen načrt in rok. Za Westerplatte je nemški vrhovni štab določil v svojem vojaškem načrtu dvanajst ur. Posadka 170 poljskih vojakov pa je nudila dolg, zelo dolg odpor, veliko več kot so v Hitlerjevem glavnem štabu predvidevali, in postala simbol junaštva in požrtvovalnosti poljskih vojakov.

Pet let in pol pozneje je edini preostali tank poljske oklopne divizije, ki je prevzela ime «Junaki Westerplatte» in ki je bila osnovana v Sovjetski zvezi, prodrl do kraja kamor so bile padle prve granate v drugi svetovni vojni v kraj Westerplatte ob Gdanskem. Tu ta tank stoji še danes kot spomenik padlim junakom, po katerih je v Sovjetski zvezi formirana poljska divizija dobila svoje ime.

Toda mesto, ki ga je Hitler izbral za povod vojne, je po petih letih in pol bilo le zemljepisni pojem. V borbah za osvoboditev je bilo namreč porušenega več kot 90 odst. vsega nekdanjega mesta. Nešteti zgodovinski spomeniki, krasne zgradbe v gotskem renesančnem, baročnem in v stilu rokoko, vse to bogastvo, ki je skozi stoletja zraslo v bogatem trgovskem mestu, je sedaj ležalo v ruševinah. Nacistični okupatorji, ki so hoteli Gdansk spremeniti v povsem nemško mesto, so se lotili povsem nemško sistematično unicevati poljsko prebivalstvo mesta. V neposredni bližini mesta so nacisti postavili koncentracijsko taborišče Stuthoff v katerem je izgubilo življenje okoli 170.000 internirancev iz trinajstih držav, toda največ je tu pomrlo Poljakov iz bližnjega Gdanska.

Po osvoboditvi je bilo potrebno mnogo truda, da bi se mesto vrnilo v življenje. Novi prebivalci Gdanska in poljska vlada pa so dali vse od sebe, da bi staro mesto ponovno zablestelo v svoji stari lepoti. Mesto je resnično postalo takšno, kakršno se je skozi stoletja upiralo tolikim tujim napadom. Po starih načrtih, fotografijah in risbah so bile spet postavljene nove zgradbe v starem renesančnem in baročnem stilu, do podrobnosti, prav takšne, kot so bile nekoč, kot so jih nekoč zgradili flamski in holandski mojstri.

Hkrati s tem se je začel tudi industrijski razvoj mesta. Vzdolž obale gdanskega zaliva so zrasla nova sodobna naselja, ki se bodo že v bližnji bodočnosti spojila s sosednim letoviščem Sopotom in pristaniščem Gdinjo.

Danes, skoraj dvajset let od osvoboditve, je Gdansk eno od treh največjih poljskih pristanišč in skupno z Gdinjo glavni ladjedelniški center Poljske, ki daje 80 odst. vse proizvodnje ladij na Poljskem. Ladjedelnica v Gdansku zavzema po proizvodnji že osmo mesto na svetu, ladje izdelane tu, pa plujejo po vseh morjih sveta pod zastavami malone vseh evropskih in mnogih azijskih, afriških in latinskoameriških držav. Nekatere teh ladij poganjajo motorji, izdelani v jugoslovanskih tovarnah, kajti velike poljske ladjedelnice tesno sodelujejo z jugoslovanskimi podjetji, ki poleg pogonskih motorjev dobavljajo Poljakom elektromotorje in razne električne naprave za ladje, ki jih Poljaki grade v Gdansku in Gdinji.

K. DAVIDOVIĆ

Predvčerajšnjim je prispelo iz Kanade 86 jugoslovanskih izseljencev, ki so prišli na obisk «starega kraja». Prileteli so z letalom kar iz Toronta do Brnika, novega mednarodnega letališča za Ljubljana, ki je kakih 10 km od Kranja

HINDUIZEM IMA TOLIKO LOČIN, DA NE BI JIH MOGLI NAŠTETI

V Indiji ni le krava sveta žival pač pa tudi opica

Verski znaki, ki so bili nekoč omejeni, se sedaj opažajo že povsod - Zli bogovi in dobri bogovi - Tudi kača kobra je sveta žival

Belgijska bivša kraljica Elizabeta, ki ji pravijo tudi «rdeča kraljica», ker je večkrat potovala v Sovjetsko zvezo, ni več tako čila. Nedavno se je udeležila nekega koncerta v Bruslju, ki so ga priredili njej v čast. Ob tej priložnosti so ji morali pomagati po stopnišču, ker bi sicer sama ne zmogla

Na bučnih ulicah Benaresa, Manduraja, Purija in drugih indijskih mest, ki jih smatrajo za sveta, srečujemo ljudi, v glavnem moške, z raznimi simboličnimi znaki na čelu, vratu, prsih in rokah. Znakov na čelu nimajo le «sveti» duhovniki in siromašni romarji «sanjasi», pac pa tudi mnogi pravoverni hindusi. V inštitutu za vzhodna vprašanja n.pr. imajo menda vsi po kak tak znak.

Verski znaki so eden od zunanjih videzov, da je hinduizem med indijskim ljudstvom močno zakoreninjen. Še pred nedavnim, pred nekaj desetletji, je bilo celo nedostojno, da bi se vernik pojavil med ljudstvom brez znaka. Poleg tega so smeli te znake dajati le duhovniki in to vsak zase, ker se znaki obnavljajo vsak dan. Vernik pa je moral za to dati svoje, pa čeprav majhno darilo.

Znakov je veliko: nekaj vzporednih črt, pa naj gre za vodoravne ali pokončne, krogec, trikot ali kaj podobnega. Vsi znaki so zelo enostavni in različnih barv. Toda vsak znak ima svoj poseben pomen in svoje posebno ime, kot n.pr. nama, lingam, potu itd. Vsi znaki pa tudi pomenijo spoštovanje tega ali onega boga iz cele množice božanstev, kolikor jih pozna njihova vera odnosno njihove ločine.

Verniki hinduizma se ločijo na dve glavni veri, in sicer na one, ki verujejo v boga Šivo in ki jim pravijo šivaiti, in na one, ki verujejo v Višno in jim pravijo višnuiti. Pri višnuitih so znaki napravljeni iz navpičnih, pri šivaitih pa iz vodoravnih črt. Kako smo tako spoznali zunanje znake, poglejmo, kakšna so njih božanstva.

Glavni bog šivaitov je Šiva, ki mu pravijo Šankar, Mahadeva ali Bhava Temu božanstvu pripisujejo strašne stvari: njegovo telo je prekrito s pepelom, na čelu ima tretje oko, okoli vratu nosi ogrlico človeških glav itd. Verniki te velike sekte, ali bolje vere, so zelo naklonjeni asketskemu življenju in mučenju telesa. Še danes moremo v Indiji srečati n.pr. človeka te vere, ki bo dolgo stal z roko nepremično uperjeno v zrak, dokler mu ne bodo popustile in omrtvele mišice. Ne gre za kratkotrajno «vajo» ali mučenje, pač pa so sposobni držati roko toliko časa v zraku, da jim kite na rokah pokrnijo in je roka tako rekoč izgubljena.

Večina šivaistov se klanja znaku lingi, ki predstavlja spolni ud boga Šive, in pa biku Nandi, na katerem naj bi se bil bog Šiva spustil s planine Kajlaš, našega Everesta. Kazanje tega znaka ni prav nič sramotno. Nekateri nosijo ta znak čelo obešenega okoli vratu in izdelanega iz zlata, srebra ali bakra.

Tudi bog Višna je znan pod mnogimi imeni. Smatrajo ga za zaščitnika vsega živega. Prikazujejo pa ga v najmanj desetih «utelesitvah». Ena teh je pol človek pol lev. Višnuizem je mnogo bolj veder kot pa šivaizem. Zaradi tega ima tudi več vernikov. Boga Višno prikazujejo najpogosteje kot lepega mladeniča svetle polti, velikih oči in s kratkim zlatim žezlom v roki. Ob njem so po navadi strežniki, katerih eden mu drži ogledalo, drugi pahljačo iz pavovega perja itd.

V hramih višnuitov so postavljeni pozlačeni kipi boga Višne, katerim se verniki ne le klanjajo, pač pa jim prinašajo tudi hrano in jih z glasbo in plesom «zabavajo». Verniki te vere spoštujejo tudi opice in kobre kot svete živali.

Opice so svete živali tudi za šivaite, pa čeprav bi bog — opica Hanuman, ki ga smatrajo za najbolj zvestega in največjega prijatelja boga Višna — Rame, mogel pripadati samo višnuitom.

Najbolj sveta žival tako enih kot drugih pa je «sveta» krava». Korenine tega kulta segajo v daljno dobo, ko je bila krava osnovni činitelj v življenju človeka, ko je bil ta še izključno pastir.

Višnuiti in šivaiti pa se delijo še na nešteto sekt in ločin in vsaka od teh ima še svoje podsekte, ali podločine. Priznavanje «glavnega» božanstva pa tega ali onega vernika ne moti, da bi ne oboževal še tega ali onega božanstva. Tako del višnuitov posebno obožuje boginjo sreče in bogastva Lakšmi, ženo boga Višne. Drugi se klanjajo bogu — opici Hanumanu, tretji obožujejo celo četo žen boga Rame.

Na isti način more šivait, namesto da bi se klanjal bogu Šivi, bolj ceniti njegovega sina Haneša, božanstvo s slonovo glavo, ki baje rešuje človeka pred vsemi težavami, ali pa tudi ženo boga Šive Devo, ki je boginja maščevanja in ima najmanj sto različnih imen.

Pri kultu boginje Deve se je treba ustaviti nekoliko več, ker je njen kult zelo razširjen. Temnopolta boginja ima rdeče oči in štiri roke. Okoli vratu ji visi ogrlica odrezanih človeških glav. V eni roki drži nož, v drugi človeško lobanjo. Z levo nogo stoji na človeškem truplu, z desno na hrbtu leva. Spremlja jo četa osmih krvoželjnih spremljevalk.

Bistvo tega kulta pa ni le strah pred tem božanstvom, pač pa tudi dejstvo, da je ona boginja ženske plodnosti. Ta kult izvira iz dobe, ko je bil človek še izključno poljedelec in je potreboval veliko rok za obdelo-

(Nadaljevanje na 6. strani)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Jože Cej v «Rossoni»

Trenutno slikajo in žive v Gorici trije naši slikarji. So to Andrej Kosič ter Demetrij in Jožef Cej, ki pa si nista v sorodstvu. Vsi so mladi, a Josip Cej je s svojimi 24 leti najmlajši. Dovršil je v Benetkah umetniški licej ter nato prešel na študij arhitekture, obenem pa še poučuje risanje v Gorici. Kosiča in Demetrija Ceja poznamo z njunih tržaških razstav. Ne tako pa Josipa Ceja, ki se nam prvič predstavlja na svoji osebni razstavi v Rossonijevi galeriji, kjer visi štirinajst akvarelov in pet olj.

Akvareli so skoraj vsi zelo veliki in razen enega tihožitja in barkovljanskih hiš, ostali ponazorujejo kraške in obsoške pokrajine z vodami, v katerih se zrcali narava, odeta v lisp raznih letnih časov.

Priznati moramo, da nam v Ceju dozoreva uspešen akvarelist, ki čeravno komaj na začetku svoje umetniške poti po njej že prav krepko napreduje. Prijetna je umirjena rahla barvitost teh slik. In vse so tudi dovolj spretno dodelane, tako, da nepremembne pomanjkljivosti, ki so neizbežne v tej težavni slikarski panogi in pri tako velikih listih šele nastajajočega umetnika, niso vsem opazne, ker jih vidi le slikarsko izvežbano oko.

Josip Cej slika na način, ki je vsem umljiv. Toda videz je, kot to kažejo manjši akvareli npr. dobro stilizirani «Gozd», živahna prepletenost potez «Križanja» in pa «Sotorin», da je pred leti tudi Josipa Ceja zanimalo sodobnejše pojmovanje slikarstva. Verjetno bi v naprednejšem ustvarjanju dosegel osebnejši izraz kot pa nam ga zrcalijo njegovi akvareli, ki ponekod po svoji žarki pestrosti barv spominjajo na starejšega Vavpotiča. Vendar pa Josip Cej daje raje prednost ustajenim slikarskim nazorom. Zato se izmika slikarskim eksperimentom, ki niso vedno donosni.

Ne glede na to ugotovitev, smemo verjeti, da Cej išče vsaj prehodno, kompromisno pot do osebnejšega izraza, ki se že nakazuje v olju «Beli dvorec» in v obeh oljnatih pokrajinah. Cej se torej še ni odločil, usmeriti se v mnogorokavni veletok naprednega slikarstva. Zato bo zanimivo slediti razvoju tega nadarjenega slikarja, da spoznamo, ali slika sebi ali drugim v uteho.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3 do 20.4.) Ne spreminjajte svojih stališč tudi če kdo z vami ne soglaša. Nova poznanstva nove ljubezni.

BIK (od 21.4. do 20.5.) S svojo intuitivnostjo boste rešili težji problem. Sreča je na vaši strani tudi kar se tiče ljubezni.

DVOJČKA (od 21.5 do 22.6.) Zanimivi predlogi ali ponudbe. Nepričakovani dogodki, ki bodo razživel, vašo monotonijo.

RAK (od 23.6 do 22.7.) Skleni li boste neki sporazum ali dogovor, ki bo imel zares trdne temelje. Novosti v čustvenih odnosih.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Če hočete kaj napraviti, se lotite dela de zgodaj. Nekdo se vpleta v vaše družinske zadeve.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Bolj objektivni bodite, da vas ne bi preveč strogo ocenili. Nove priložnosti v bližnji prihodnosti.

TEHTNICA (od 23.9 do 23.10.) Zanimivi predlogi, ki bodo spodbudili vašo dejavnost. Spremeniti boste morali svoje čustvene navade.

ŠKORPIJON (od 24.10 do 22.11.) Utrdili si boste položaj, toda za vihati si boste morali rokave. Deprimirani boste, ker v družini nekaj ne bo prav.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Veliko boste imeli opraviti z javnostjo, kar vam ne leži. Razočaranje, ker vas je nekdo kmalu pozabil.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vsestranske priložnosti za uspeh, toda malo boste tega izkoristili. Popravite svoje razmerje z neko osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Deja se lotite z vnemo in ne izgubljajte se v nepotrebnih razpravah. Nerazpoloženje prehodnega značaja.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Več sreče boste imeli, kot ste pričakovali. Novo prijateljstvo, ki bo pa postalo zapeljivo.

VTISI DIREKTORJA REŠKE «ADIT» S POTOVANJA PO ITALIJI

Ne glede na svojo opredelitev se vsi zanimajo za Jugoslavijo

Kako so se prvi stiki med «ADIT» in bivšimi partizani začeli - Prisrčni sprejemi in diskusije do poznih ur - Spremljanje na postajo, ki se je končalo na Reki

Valerio Zappia, direktor reške založbe «EDIT», ki izdaja dnevnik «La voce del popolo» ter razne druge publikacije v italijanščini, je bil pred kratkim na potovanju po Severni Italiji kot gost Zveze italijanskih partizanov «ANPI» iz Alessandrie. Na svojem potovanju je Valerio Zappia imel več predavanj in srečanj in je ob svoji vrnitvi dal uredniku dnevnika «La voce del popolo» intervju o svojih vtisih in doživljajih v Italiji. Iz tega intervjuja povzemamo nekaj glavnih misli:

VPRAŠANJE: Vemo, da med «EDIT» in «ANPI» iz Alessandrie že leta tečejo prijateljski odnosi. Hoteli bi vedeti, kako in kdaj je prišlo do prvih stikov.

ODGOVOR: Začelo se je z dopisovanjem. Da, prav tako. Preko «La voce del popolo», ki ga, kot je v navadi, pošiljamo tudi nekaterim organizacijam. Po en izvod smo pošiljali tudi v Alessandrio. In tako smo leta 1961, ob stoletnici zedinjenja Italije in 25. aprilu, dobili vabilo, da bi se udeležili manifestacij, pripravljenih ob teh dveh priložnostih. Kot «prvi odposlanec» založbe «EDIT» je odpotoval v Italijo Renzo Vidotto, ki je tako utrdil prvi neposredni stik z pokrajinskima organizacijama «ANPI» v Alessandriji in Genovi. Nato so prišli sem oni, in sicer predsednika prej omenjenih organizacij Minetti-Mancini iz Alessandrie ter Capurro iz Genove. Bil je to zelo kratek obisk, kajti glavni namen njunega potovanja v Jugoslavijo je bil obisk podpolkovniku Grgi Čupiću-Bori, ki je kot poveljnik partizanske divizije «Mingo» bil eden najvidnejših voditeljev partizanskih formacij, ki so med 1943 in 1945 delovale v Piemontu in v Liguriji. Minetti-Mancini ter Capurro sta prišla tudi v naše uredništvo in po prisrčnem sestanku je sledil pozdrav «nasvidenje». In na račun tega «nasvidenje» smo se ponovno srečali v novembru 1963. leta na pokrajinskem kongresu «ANPI» v Alessandriji, kamor sta bila povabljena tudi naša tovariša Luciano Giuricin in Aldo Bressan. Prijateljstvo je tako postajalo vedno bolj tesno in 5. aprila letos so kot naši gostje prišli v Rovinj na proslavo dvajsetletnice bataljona «Pino Budicin» Minetti-Mancini in Luigi Cappa, podpredsednik «ANPI» iz Casale Monferrato, ter Giovanni Catania kot predstavnik «ANPI» iz Alessandrie.

To ni bil le priložnostni obisk, pač pa je bil obisk namenjen konkretiziranju bolj učinkovitega sodelovanja. Med drugim je bila sklenjena izmenjava predavateljev, ki naj v bližnji prihodnosti obdelajo važnejše zgodovinske točke, glavne elemente politične ureditve, gospodarstva itd. obeh sosednih dežel. In ta «bližnja prihodnost» se je delno uresničila z mojim obiskom.

VPRAŠANJE: In kje si imel predavanje?

ODGOVOR: Predavanje, ki bi ga mogli imenovati uradno, je bilo na sedežu glasbenega liceja v Alessandriji. Bilo je kar precej občinstva in od oblasti je bil tu župan Basile, star aktivist italijanske socialistične stranke. Na predavanju sem govoril o občinski upravi v Jugoslaviji. Izvajanjem so sledili z velikim zanimanjem. To velja seveda za «uradni del». Nato pa je bilo o raznih temah govora v celi vrsti srečanj in razprav z raznimi člani in aktivisti ANPI, z občinstvom najrazličnejših političnih gledanj, s komunisti, socialisti, anarhisti. Pogosto so se te diskusije zavlekle do poznih ur. V Casale Monferrato npr. bi se bila razprava zavlekla do kdove kdaj, če bi nas predsednik krajevnega združenja Gino Rossi ne bil opozoril, da se bliža polnoč. V Alessandriji na raznih domovih, v kraju Visone na domu sekretarja krajevne sekcije KPI itd. Da bi mogel prisostvovati eni takih diskusij, je sem prišel tudi slavni Rocca, eden najbolj znanih partizanskih poveljnikov s področja Asti, ki je samo za to napravil najmanj 70 km poti.

VPRAŠANJE: V katerih središčih si vse bil?

ODGOVOR: V Alessandriji, Casale Monferrato, Valenzi Po, Novi Ligure, Ovada, Visone. Skočil sem tudi v Aqui Terme.

VPRAŠANJE: Razen s predstavniki Zveze italijanskih partizanov, si se srečal tudi s kako drugo osebnostjo?

ODGOVOR: Sprejela sta me župan in podžupan Alessandrie, nato župan Casal Monferrata, socialist Tartara, ki me je po uradnem obisku popeljal na obisk podjetij «Cerutti» in «Frigor Frengers». Bil sem tudi gost župana v Novi Ligure, ki me je sprejel z vsem občinskim odborom in z vsemi krajevnimi predstavniki ter mi priredil sprejem v hotelu «Al Viaggiatore». Tudi tu, po uradnem delu sprejema, je sledila zelo dolga razprava in od tod sem odpotoval z darilom publikacije «La storia degli ultimi quattro secoli di Nuovi Ligure», na katero so se vsi navzoči podpisali.

V svojem prikazovanju sprejemov in obiskov po krajih Severne Italije Valerio Zappia prikaže tudi primer iz Ovada. Ker so se bili v Novi Ligure predolgo «zaklepetali», je prispel v Ovado s tremi urami zamude, šele ob 11. uri zvečer. Klub temu ga je tam župan čakal in ga popeljal v bližnji bar, ki pa je last nekega bivšega partizana. Tudi tu se je načela dolga razprava o Jugoslaviji, kakršna je bila nekoč o sedanji Jugoslaviji, o družbeni ureditvi itd. itd.

Na vprašanje novinarja reškega lista «La voce del popolo» o tem, kako so ga sprejeli ne le predstavniki organizacij in oblasti, pač pa kako ga je sprejel tako imenovani navadni človek, je Zappia odgovoril, da so ga povsod sprejeli s prisrčnostjo. Kamor koli je šel, so ga povsod čakale jugoslovanske zastavice in pogosti izrazi simpatije okehno zanj in za Jugoslavijo. Kar se pa tiče uradnih predstavnikov organizacij in aktivistov političnih strank, pa tudi «navadnega človeka, so vsi, ne glede na svoje politično prepričanje, kazali veliko zanimanje za vse, kar se dogaja v Jugoslaviji. Postavljali so mi številna vprašanja o izkušnjah, o odnosih med občino in okrajem, republiko in zvezo, o pokojninah, o socialnem skrbstvu, šolstvu, gospodarskih načrtih itd. V razgovorih z italijanskimi pristaši KPI je bilo pogosto govora o vlogi partije v Jugoslaviji, o delavski samoupravi, o avtonomiji občin itd. Mnogi so se tudi zanimali za položaj italijanske etnične skupnosti v Jugoslaviji in o njeni vlogi v odnosih med Jugoslavijo in Italijo.

Opis potovanja po Severni Italiji je Valerio Zappia zaključil takole:

Naše slovo od tovarišev je bilo kot slovo med prijatelji. Pred odhodom sta mi predsednik ANPI v Alessandriji Minetti-Mancini in Giovanni Catania, sekretar KPI v Visone, poklonila dve reprodukciji «Metalca diska», nato sta mi rekla, da me bosta z avtomobilom pospremila do železniške postaje v Alessandrio. Toda to «spremljanjje do postaje» se je končalo pred mojimi večnimi vrati v Ul. Drago Gervais 21, na Reki».

Zappia je svoj opis zaključil toko, da so sedaj na vrsti italijanski gosti pri njih na Reki.

TOSC ALI TOŠC

Naši tržaški turisti in tudi marsikak planinec so bili v teh dneh v zadregi ob reklami tržaškega SPD za izlet na Tosc ali Tošc (nikakor pa ne Tošč, kot je v teh dneh pisal Dnevnik).

Gotovo pa jih je malo med našimi turisti, ki ne bi vedeli za Pokljuko, posebno med oboževavci zimskega turizma in smučanja. Še bolj pa jim je seveda znano središče izletništva po tej čudoviti planoti (nadmorska višina se tu dviga od približno 1200 do 1600 m), pokriti v vsem svojem obsegu z nepretrganim starim mogočnim gozdom, namreč Sportni dom na Pokljuki.

Na severozahodni strani, po vsej dolžini Pokljuka meji na visok gorski greben, ki se končuje na zahodu z vrhom Tosca (2215 m), tik nad Velim poljem. Ta zanimivi, razmeroma lahko dostopni vrh leži v neposredni bližini — komaj nekaj kilometrov zračne črte — jugovzhodno od našega veličastnega vrha Triglava. Ni ne grebena, niti posameznega vrha, ki bi zapiral ali omejeval razgled toliko na glavni vrh našega očaka, kot na vse mogočno njegovo spremstvo, toliko na vzhodu od Kredarice pa tja do Rjavine kot na zahodu preko Kanjavca in v ozadju mimo Pihavca do Razorja, Jalovca v Zapadne Julijce.

Neposredno na zahodu se razteza prelepa triglavska pokrajina s središčem na Dednem polju z neštetimi malimi gorskimi jezerci, ki na zahodu mejijo na greben Tičarice nad dolino Triglavskih jezer in Komne.

Kdor si hoče ogledati z razmeroma malim trudom vse obliž je Triglavskega pogorja in dobiti vpogled v zapleten sistem gorovij in dolin s potmi na Triglav — skozi Krmo, Kot, Pokljuko in na zahodu skozi Uskovnico ter po dolini Triglavskih jezer — ima s tem izletom najlepšo priliko.

Komaj je treba omeniti, da tod vodi najudobnejša pot na sam vrh Triglava. Z avtobusom se pripelje preko Ljubljane in Bleda prav do Sportnega doma, ali celo dlje, do Rudnega polja.

Pri dvodnevnem izletu ni poseben napor, se povzpeti po klasični poti preko Velega polja, mimo obnovljene Vodnikove koče, do doma Planike, ter odtod po najudobnejši poti čez Mali Triglav na sam vrh. Tod so hodili že pred stoletji prvi osvajalci Triglava, seveda čez Mali Triglav.

Seveda, kogar ne mika daljša pot, si lahko privošči krajše izlete po bližnji Pokljuki proti Lipanjskemu vrhu, ali tudi skoro po ravnem do Vodnikove koče na Velem polju itd. Vsekakor je izbira velika za najrazličnejše okuse in moči, vedno v neposredni bližini Triglava v osrčju Julijcev.

J.

Izšel je

GALEB

jubilejna številka na 68 straneh.

Opozarjamo nanjo učence, učitelje, profesorje in starše.

Ameriški sprejemniki za barvno TV

Radio Corporation of America računa, da bo v letošnjem letu podvojila svojo prodajo TV-sprejemnikov za barvno televizijo. Če računamo, da je lani prodala 725 tisoč takih sprejemnikov, pomeni, da jih bo letos prodala okoli poldrugi milijon. To bo možno zato, ker bo vrgla na trg nov tip cenenega sprejemnika, ki je značilen po posebnem filtru za barve, ki se avtomatično ravna po potrebi in s tem so možne bolj «prečiščene» slike na zaslonu. Novi tip TV-sprejemnika bo v začetku stal 400 dolarjev, ali 250 tisoč lir v naši valuti.

Pri isti družbi predvidevajo, da bodo v prihodnjem letu v ZDA prodali v celoti raznih sprejemnikov TV v vrednosti nad ene milijarde dolarjev, torej približno toliko, za kolikor so v zadnjih letih prodali navadnih TV-sprejemnikov za črnobelo sprejemanje. Po istih računih bo v letu 1965 v ZDA vsak peti televizor že nov TV-sprejemnik za sprejemanje v barvah. Danes je odnos med enimi in drugimi 1:9.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 13. JUNIJA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slov. pesmi; 11.45 Mali ansambli; 12.15 Podobe iz narave; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.40 «The Clarck Sisters»; 15.30 «Zadeva Sorge», Radijska drama; 16.05 Ciganske melodije; 16.45 Mali koncert; 17.20 Vatikanski koncil, 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Iz zgodovine slov. književnosti; 18.30 Jazz; 19.00 Caterina Villalba in Arturo Testa; 19.15 Družinski obzornik; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sportna tribuna; 20.45 Zbor «Jacobus Gallus»; 21.00 Lahka glasba; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Orkestri; 22.55 Simf. glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.20 Operetni program; 13.35 D.M. Turolso: «Moja Furlanija»; 14.30 Poje Lino Toffolo; 14.40 Pianist F. Russo.

Koper

7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Orkestri in ansambli; 14.00 Popevke; 14.30 Kulturni zapiski; 14.40 Dalmatinske; 15.30 Zabavna glasba; 16.15 Pevci; 16.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Klasiki; 17.00 Izbrali ste; 17.40 Jazz; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Bobby Voe; 19.30 Prenos RL; 22.15 Ples.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.30 Pesmi; 10.00 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.45 Glasbe za godala; 13.25 Večni motivi; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.30 Jutrišnji šport; 15.50 Oddaja za bolnike; 16.30 Operna glasba; 17.25 Izžrebanje loterije; 18.50 Plesna glasba; 20.30 G. Rocca: «Una giornata lunga un anno»; 21.25 Ital. melodije; 22.30 Ples.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Betty Curtis; 9.15 Ritmi; 10.40 Nove ital. pesmi; 11.10 Vesela glasba; 12.05 Orkestri; 14.00 Pevci; 15.15 Najnovejše plošče; 15.45 Koncert; 16.10 Rapsodija; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.35 Vaši izbranci; 21.00 Trideset minut v New Yorku; 22.40 Ples.

III. program

18.00 Politične vede; 19.00 Prijeli smo; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Danzijeve skladbe; 21.20 Severnoameriški pesmi; 21.30 Simf. koncert.

Slovenija

8.05 Vedre melodije; 8.55 Šola; 9.25 Kratek koncert; 9.45 Latinsko-ameriški ritmi; 10.15 V zabavnem tonu; 10.35 Zbor Rdeče Armade; 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Vedri zvoki; 13.30 Glasbeni sejem; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Amaterski zbori; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Tenorist Roswaenge; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 «Gosti v Velenjus; 21.10 Ples; 22.10 Oddaja za izseljence.

Ital. televizija

8.30 Šola; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.20 Oddaja za delavce; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Desetletnica evrovizije; 22.00 «Mississipi, ali roman o reki» 23.15 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 TV priredba; 22.05 «Iskreno»

Jug. televizija

18.00 Poročila; 18.05 Gledališče ob 18.05; 19.00 TV obzornik; 19.20 Poljudno-znanstveni film; 19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Cik-cak; 20.45 V Popovič: Pri sodniku za prekrške; 21.45 Dr. Kildare — film; 22.35 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 28.7, najnižja 22, ob 19. uri 26; zračni tlak 1013.9 pada, vlage 52 odst., veter jugozahodnik 5 km, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 21.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 13. junija Anton
Sonce vzide ob 4.15 in zatone ob 19.55. Dolžina dneva 15.40. Luna vzide ob 7.37 in zatone ob 23.14
Jutri, NEDELJA, 14. junija Metod

S SINOČNJE SEJE POKRAJINSKEGA SVETA

Spremembe staleža uslužbencev pokrajinske umobolnice pri Sv. Ivanu

Predlog odbora o tem vprašanju je naletel na odločen odpor vseh sindikalnih organizacij - Le malo upanja za rešitev ladjedelnice Sv. Roka v Miljah

Na začetku sinočnje seje tržaškega pokrajinskega sveta je predsednik dr. Delise postavil na glasovanje potrditev izvolitve novega komunističnega pokrajinskega svetovalca Raffaela Massija, ki je nadomestil prof. Semo, kateri je podal ostavko zaradi izvolitve v deželni svet. Novi svetovalec je takoj nato zasedel svoje mesto.

Zatem je predsednik dr. Delise prečital vprašanje, ki mu ga je pismeno poslal socialdemokrat Pierandrei, v katerem ga opozarja, da so svoj čas obljubili turističnim ustanovam, da bodo dali hotel «Miramar» v Barkovljah, v katerem sedaj stanujejo državni uslužbenci, na razpolago za turistične potrebe, s čimer bi znatno valorizirali barkovljansko obalo. Sedaj pa krožijo glasovi, pravi svetovalec, da namerava državno osebje, ki stanuje v hotelu, izkoristiti zadevni dekret predsednika republike in odkupiti od državne uprave stanovanja v tem hotelu. Svetovalec meni, da bi morali hotel ohraniti za turistične potrebe. Zato prosi predsednika za posredovanje. Ta mu je odgovoril, da za sedaj še ni dobil potrebnih podatkov o bodoči usodi tega hotela in da mu bo odgovoril takoj, ko bo dobil pojasnila od finančnega nadzorništva, ker gre za državno lastnino.

Nato je predsednik odgovoril na vprašanje, ki ga je na pretekli seji predložil komunistični svetovalec Bortolotti, v katerem je vprašal, kdaj bo odbor določil sestavo posebne komisije, ki naj prouči vprašanje medobčinskih avobusnih prog v pokrajini, ki so sedaj v zasebnih rokah, in ki bi jih morala prevzeti v svojo režijo pokrajinska uprava. Predsednik je zaprosil svetovalca, naj sestavi konkretne predloge o zadevi na osnovi katerih bo morebitna komisija lahko razpravljala in sklepala.

Zanimiv odgovor je dal namestnik odbornika Fragiacomo na vprašanje misovca odv. Struddohfa, ki je vprašal, naj predsednik in odbor posredujeta proti zapori mizarske delavnice v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah. Odbornik je dejal, da je na osnovi podatkov, ki jih je dobil od ravnateljstva ladjedelnice, prišel do zaključkov, da gre pri tem samo za premestitev oddelka. Položaj delavcev tega oddelka pa naj bi bil postavljen v okvir položaja 280 delavcev, ki so jih premestili iz tržiške ladjedelnice v ladjedelnico Sv. Marka v Trstu in za katere proučujejo možnost, da bi jim priznali enkratno doklado «una tantum». Nato pa namestnik odbornika pravi: vprašanje Sv. Roka je vključeno v splošen okvir skrčenja dejavnosti celotne vsedržavne ladjedelske industrije. O tem bo v najkrajšem času razpravljal tudi parlament, in sicer o ukrepih za odobritev dopolnilnih podpor za gradnjo ladij in za uničevanje starih ladij.

Trst, je nadalje poudaril Fragiacomo, se mora zavedati, da je treba obravnavati vsa njegova gospodarska vprašanja v okviru splošnega vsedržavnega gospodarstva ter v okviru državne ureditve, ne pa v pasivnem ter enostranskem pričakovanju previlegijev, kakor tudi ne v duhu spora med mestom in državo, kot da bi si bili dve nasprotni stranki.

Zato je treba občutljivost javnega mnenja usmeriti proti vsem tistim vprašanjem, ki se nanašajo na vključitev krajevnega gospodarstva v okvir državnega gospodarskega načrtovanja, ter z natančnostjo poiskati tista gospodarska področja, ki v občnem vsedržavnem razvoju zanimajo Trst in njegovo sedanjo gospodarsko vlogo.

Zatem je komunistični svetovalec Bortolotti vprašal predsednika, kako namerava odbor rešiti zahteve, ki so jih postavili pokrajinski uslužbenci z zadnjo stavko. Dr. Delise je dejal, da želi, da bi mu sindikalne organizacije najprej razložile zahteve uslužbencev.

Po končanih vprašanjih so svetovalci odobrili nekaj upravnih sklepov, med temi tudi sklep o povišanju posebne dopolnilne doklade pokrajinskim uslužbencem in upokojencem. Na osnovi tega sklepa bo omenjena doklada s 1. julijem letos zaposlenim uslužbencem povišana od 6.800 lir na 10.800 lir mesečno, upokojencem pa od 5.440 lir na 8.640 lir mesečno.

Odbornik za pokrajinske bolnišnice Degano pa je predložil v razpravo in odobritev sklep o povpravkih staleža osebja pokrajinske umobolnice in bolnišnice za kronične bolezni. To vprašanje je zelo zapleteno, ker se nanaša tudi na upoštevanje odnosno na zavrnitev mnogih zahtev, za katere so uslužbenci nedavno stavkali. Hkrati pa so sindikalne organizacije odločno nastopile proti predlogom odbornika za začasno rešitev tega vprašanja, češ da se ni pokrajinska uprava z njimi niti posvetovala preden je sestavila omenjene predloge. V razpravi, ki se je razvila po odbornikovi obrazložitvi sklepa, so svetovalci opozicije zahtevali, da se razprava prekine in da se ustanovi posebna komisija svetovalcev, ki naj najprej prouči celotno vprašanje, nato pa naj sestavi predloge za njeno rešitev. Večina strank odbora je ta predlog zavrnila in razprava se bo nadaljevala na prihodnji seji.

Sestanek 4 strank odložen na danes

Napovedani sestanek delegacij socialistov, demokristjanov, socialdemokratov in republikancev v Trstu je včeraj odpadel, in sicer na prošnjo socialistov, ki še niso utegnili proučiti rezultatov dosedanjih pogajanj. Sestanek so odložili na danes ob 16. uri. Včeraj bi moral biti v Vidmu sestanek deželnega vodstva PSI, posvečen kmetijskim vprašanjem. Tudi ta sestanek so odložili na danes zjutraj.

V palači «Modello» se je včeraj pod predsedstvom svetovalca Metusa sestala komisija za potrditev deželnih volitev. Na seji so razpravljali o izvoljivosti svetovalcev in bodo zaključili to razpravo prihodnji četrtek. Zatem bodo pripravili poročilo za deželni svet.

Včeraj je bil na vljudnostnem obisku pri predsedniku deželne skupščine de Rinaldiniju predsednik pokrajine dr. Delise.

POPOLN USPEH AKCIJE KARABINJERJEV IN LETEČEGA ODDELKA

Tudi Zenianijev pajdaš Perossa od včeraj zjutraj v rokah pravice

Aretirali so ga na domu pri Orehu, avto, ki bi moral služiti za pobeg takoj po izvedenem ropu, pa so našli v grmovju med Mačkovljami in Škofijami

Pomočnik roparskega napadalca Glauca Zeniania z vzdevkom «Joe il pistolero», avtorja izjalovljenega ropa v Italijanski trgovski banki v naselju Sv. Sergija, je v rokah pravice. Gre — kot smo že včeraj poročali — za 24-letnega šoferja Giannina Perosso, ki stanuje skupno z ženo in dvema otrokoma v Miljah v Ul. Dante 8. Aretirali so ga včeraj zjutraj karabinjeri pod vodstvom poveljnika kapetana Pazzaglie, poveljnika sodne policije karabinjerjev in poveljnika zunanjega oddelka Pierija.

Ceprav je Glauco Zeniani med zasliševanjem vztrajno trdil, da ni imel pri svojem roparskem podvigu v podružnico Italijanske trgovske banke nobenega pomočnika, je bilo vendar dokazano, da je v trenutku ko so zazvonili v banki alarmni zvonci, izpred banke z vso naglico odpeljal avto Fiat 1100 TS 45522, v katerem je bil, kot se je pozneje izkazalo, Giannino Perossa, ki bi moral počakati na Zenianija, ki pa je iz strahu pobegnil in pustil svojega pajdaša na cedilu.

Agenti letečega oddelka policije pod vodstvom dr. Cappe in s sodelovanjem karabinjerjev so takoj začeli poizvedovati za pobeglim avtomobilom, ki je bil v sredo zjutraj ukraden Giovanniju Pitaccu v Ul. Sorgente. Njihova prizadevnost je bila delno kronana že predvčerajšnjim, ko so z zanesljivostjo ugotovili ime in bivališče Zenianijevega pajdaša, popolnoma pa je bila poplačana včeraj dopoldne, ko so karabinjerji v grmovju med Mačkovljami in Škofijami našli avto in ko so skoraj istočasno pri Orehu aretirali tudi Giannina Perosso.

Perosso se je takoj potem, ko se je rešil avtomobila, zatekel k svoji materi, ki stanuje v Štramarju. Sled za njim je bila dokaj lahka, in ko so karabinjerji obkolili hišo ter potrkali na vrata, se je Perossa, potem ko je spoznal, da nima drugega izhoda, mirno pustil aretirati in zvezati.

Za sedaj še ni znano, kaj je Perossa izpovedal, ker je zaslišavanje trajalo še do pozne ure, zdi pa se, da je bil v drzen roparski poskus vmešan tudi neki tretji član roparske tolpe, ki pa se je pravočasno umaknil in pri samem napadu na banko ni bil neposredno udeležen. Agenti letečega oddelka skušajo seveda ugotoviti, kdo je ta tretji pajdaš roparjev.

Že včeraj dopoldne je bil o uspešnem poteku akcije karabinjerjev in policije obveščen državni prokurator dr. Pascoli, kateremu bodo izročeni akti preiskave v nadaljnji postopek.

Kot smo zvedeli sinoči, je Perossa karabinjerjem priznal, da je bil soudeležen pri ropu. Perosso so že zaprli v koronejske zapore.

Sestanek komisije za predmestja

Predvčerajšnjim se je na tržaškem županstvu sestala komisija občinskega odbora za predmestja ter proučila razna vprašanja, ki se tičejo naselja S. Sergio. Na seji so razpravljali o najbolj nujnih potrebah naselja, na katere so opozorili njegovi prebivalci. Pri tem so ugotovili da bo treba poskrbeti za novo izvedensko analizo načrta za zgraditev trgovinskih lokalov v tržnici, ker so postala potrebna nova dela. Zagotovili so tudi, da bodo uredili prostore za lekarno v poslopju, ki ga ima v načrtu IACP za trgovinski center v Ul. A. Barbara. Župan pa je izrekel željo, da bi prefektura čimprej dovolila ustanovitev lekarne. Kar se tiče dnevne in nočne varnostne službe, jo bo opravljala patrulja mestnih redarjev na motociklih. Načrt za gradnjo osnovne šole tudi napreduje, pri čemer pa je treba upoštevati običajno upravno pot do raznih pristojnih uradih. Končno bodo poskrbeli za povečanje števila avtobusov na progi št. 21 ter za postavitev utice za čakalnico sredi naselja.

KLJUB DODELITVI DEL NA JAVNI DRAŽBI

Gradnja pomola št. VII v vrtincih birokracije

Obstaja resna nevarnost, da podjetje ne bo moglo začeti z deli v ugodni poletni sezoni

Ponovno obstaja nevarnost, da se pričetek gradnje pomola št. VII lahko zavleče, ker je potreben še dokaj dolg birokratski postopek, da bo izvršna pogodba z milanskim podjetjem Farsura, ki je zmagalo na zadnji dražbi. Birokratski postopek lahko traja štiri do pet mesecev, s čimer bodo izgubljeni prav poletni meseci, ki so za tovrstne gradnje najbolj dragoceni, saj v jesenskem razdobju veter, razburkano morje in druge vremenske nevšečnosti lahko gradnjo občutno ovirajo. Vse to lahko povzroči še nove nevšečnosti. Podjetje je zahtevalo za gradnjo nizko vsoto, saj je dvignilo samo za 5,8 odst. izklicno ceno. Cene gradbenih storilnosti zelo naglo naraščajo, saj v gradbeništvu primanjkuje delavna sila in stalno naraščanje cene materiala. Vsako zavlačevanje pa lahko povzroči znaten porast stroškov, tako da bo podjetje lahko prisiljeno zahtevati zvišanje cene, kar bo seveda vzrok za nadaljnje zapletljaje.

Postopek za izvedbo pogodbe je zapleten in mora pogodbo sedaj odobriti odgovarjajoči oddelek ministrstva za javna dela, nato izdajo dekret, ki ga odobri računski dvor, končno gre celotna dokumentacija v Trst, kjer se dokončno gradnjo preda podjetju. Običajno zahteva ta postopek več mesecev in tržaški prizadeti krogi upravičeno pričakujejo, da bodo celotno stvar pospešili, tako da bo mogoče pričeti z gradnjo pomola št. VII še v letošnji ugodni gradbeni sezoni.

Po zadnjih uradnih stališčih tržaške trgovinske zbornice, ki so jih sporočili ministru za trgovinsko mornarico, je prav pomol št. VII. ena izmed prvih tržaških zahtev, da se omogoči rešitev težke krize, ki je zajela celotni pristaniški kompleks.

Pomol št. VII bo namreč omogočil hitrejše in ekonomičnejše manipulacije predvsem z masovnim blagom, kjer se tudi najostreje čuti konkurenca drugih pristanišč. Pomol bo na severni strani dolg 650 metrov, na južni 852, širok pa bo 250 metrov. Ob njem bo lahko istočasno pristalo 7 ladij, ki bodo dolge po 250 metrov in ki bodo istočasno lahko nakladale in razkladale blago. Ob pomolu bodo torej lahko pristale največje ladje, ki jih trenutno grade po svetu za prevoz tovora v razsutem stanju, ki že dosegajo velikosti, ki so jo pred kratkim imele samo velike petrolejske ladje.

NA TRŽAŠKEM VELESEJMU

Propagandna razstava oblačilne stroke

V okviru tržaškega mednarodnega velesejma bo Italijansko združenje industrijcev oblačilne stroke uredilo propagandno razstavo za italijansko konfekcijo. Na 200 kv. m bo Združenje pripravilo vrsto izložb, v katerih bodo razstavljeni oblačilni artikli, ki jih je izdelalo kakih 20 tvrdk. Gre v bistvu za pravo kolektivno razstavo, ki naj pritegne pozornost občinstva in kvalificiranih strokovnjakov

Združenje industrijcev oblačilne stroke je za svojo pobudo izbralo prav takšni velesejem predvsem zato, ker predstavlja Trst po svoji geografski legi mostišče za dostop na balkanski trg in je zaradi tega idealen kraj za tako prestižni manifestacijo tega važnega sektorja italijanske industrije, ki je dosegla v inozemstvu že vrsto blestečih uspehov.

Prosvetno društvo Barkovlje

Igra orkester «MIRAMAR»

organizira

«TRST 64»

drugo revijo slovenske popevke

Nastopa 17 pevk in pevcev, ki bodo peli 21 novih popevk

13. in 14. junija v AVDITORIJU

Vstopnice in brezplačne knjižice s sporedom so na razpolago v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792

Opozarjamo občinstvo, da je za današnji nastop na razpolago le še nekaj vstopnic v parterju in le nekaj več na balkonu. Zaradi zanimanja za oba jutrišnja nastopa opozarjamo, da si vstopnice priskrbite že prej!

DRŽAVNI ZNANSTVENI LICEJ v TRSTU

priredi v soboto, 20. junija ob 21. uri
v Avditoriju v Trstu

ZAKLJUČNO SOLSKO PRIREDITEV

z uprizoritvijo Cankarjeve drame

JAKOB RUDA

Nastopajo:

JAKOB RUDA, posestnik na Drenovem - Igor Jogan; ANA, njegova hči - Tanja Prinčič; MARTA, njegova sestra - Anica Trento; IVAN DOLINAR, slikar - Matjaž Bidovec; PETER BROS, podjetnik - Boris Fabjan; DOBNIK, posestnik - Danilo Možina; ALMA, njegova hči - Marija Strekelj; KOŽELJ, inženir - Marijan Kravos; JUSTIN,, učitelj - Stojan Zerjav; KOSUTA, prejšnji pisar - Boris Karis; PRVI DELAVEC - Aleksander Pertot; DRUGI DELAVEC - Simon Kralj; TRETJI DELAVEC - Ivo Stegu; GOSTJE: Rado Skerl, Milena Sušeršič, Igor Simonič in Mira Stegu

Predstavo je pripravil z dijaki prof. Jože Peterlin.

Sceno so izdelali dijaki.

Ob 20.30 bo v prostorih pred Avditorijem otvoritev slikarske razstave učencev višjih srednjih šol. Razstavo so pripravili dijaki s svojim profesorjem risanja Avgustom Černigojem.

Razstava bo odprta tudi v nedeljo.

PROSVETNO DRUSTVO PROSEK-KONTOVEL priredi v ponedeljek, 15. t. m. ob 21. uri v sedežu društva na Proseku predavanje **Marija Magajne:** O SPANIJI. Predavanje spremljajo številni barvni diapozitivi. Vljudno vabljeni vsi!

ŠOLSKE RAZSTAVE

Na slovenskem učiteljišču pri Sv. Ivanu je razstava risb in slik dijakov. Razstavo si lahko ogledate vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

ŠOLSKE VESTI

Učenci osnovne šole v Barkovljah vabijo na zaključno šolsko prireditev, ki bo v nedeljo 14. t.m. ob 18. uri v župnijski dvorani v Barkovljah.

Ivan Saksida, Scalasanta št. 149, vabi v svojo osmico vse, ki želijo piti dobro domače vino.

Kino

Nazionale 16.00 «Lo sciacallo» Eastmancolor. Jean Paul Belmondo, Stefania Sandrelli.
Arcobaleno 15.30 «I magnifici sette» Technicolor. Pul Brynner.
Excelsior 15.30 «La dolce vita» Marcello Mastroianni, Anita Ekberg. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «La guerra dei mondi» Technicolor.
Grattacielo 16.00 «Silenzio si spara» Eddie Constantine.
Supercinema Zaprto zaradi počitnic.
Alabarda 16.00 «Okinawa» Richard Widmark.
Filodrammatico 16.30 «Due mattacchioni al Moulin Rouge» Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «I 3 volti della paura».
Cristallo 16.30 «Sfida nella valle dei comanches» Technicolor.
Capitol 16.30 «Mare matto» Gina Lollobrigida, Jean Paul Belmondo.
Garibaldi 16.30 «I magnifici 3» Tognazzi, Vianello, Chiari. Technicolor.
Impero 16.30 «Pippo, Pluto e Paperino allegri manadieri».
Moderno 16.30 «La pantera rosa» — Technicolor. Claudia Cardinale, David Niven.
Astra 16.30 «Wincester 73».
Astoria 17.00 «Le avventure di Don Giovanni» Technicolor.
Vittorio Veneto 16.30 «La donna che inventò lo strip tease» Technicolor. Natalie Wood.
Abbazia 16.00 «Gli inesorabili» Technicolor. Burt Lancaster.
Ideale 17.00 «Venere imperiale» Technicolor. Gina Lollobrigida.
Marconi 16.30 «Come sposare una figlia» Technicolor. Rex Harrison, Sandra Dee.

KINO NA PROSTEM

Skedenj 20.15 «Una fidanzata per papà» Metrocolor. Doris Day, Glenn Ford.
Marconi 20.15 «Come sposare una figlia» Technicolor. Rex Harrison, Sandra Dee.

ŠOLA GLASBENE MATICE

priredi danes 13. junija ob 20.30 uri

nastop gojencev

v dvorani prosvetnega društva Prosek-Kontovel.
Sodelujejo solisti in mladinski pevski zbor iz Nabrežine.

Vljudno vabljeni!

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Slavko Skamperle priredi od 23. do 30. junija t.l. teden ljudske umetnosti. Udeleženci so vabljeni, da oddajo svoja dela od 10. do 15. junija vsak večer, razen sobote, od 20. do 21. ure v društvenih prostorih, v nedeljo pa od 11. do 12. ure predpoldne.

Slovensko planinsko društvo priredi večer diapozitivov z društvenih izletov 19. junija ob 20.30. Kdor želi sodelovati s svojimi deli, naj se javi pri Visiniju v Ul. Roma 13.

Izleti

Slovensko planinsko društvo priredi dvodnevni izlet 28. in 29. junija na Pokljuko z vzponom na Tošč. — Vpisovanje v Ulici Geppa v uradnih urah.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
NOVO:
A. Solženicin:
En dan Ivana Denisoviča — DZS L 450

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. junija se je v Trstu rodilo 19 otrok, umrle so 4 osebe.

UMRLI SO: 67-letni Marcello Martelli, 87-letna Matilde Casalotti por. Pross, 1 dan stara Fiorella Bonetti, 44-letni Renato Norbedo.

AMERICANKE, ITALOAMERICANKE, Španke, Nemke, Slovanke, Arabkinje Indonezijanke, Korejke, Havajke, Rodezijke ki prihajajo v Italijo, bi se poročile z Italijani. Takojšnja zaroka. Pisati dopisnico na naslov «Club Eureka», casella 5013 Roma.

AMERICANE, ITALOAMERICANE spagnole germaniche, slave, arabe, indonesiane; Coreane, Hawaiane. Desiane venendo in Italia sposerebbero italiani. Fidanzamento immediato. Scrivere su cartolina al «Club Eureka», casella 5013 Roma.

ZAOSTRITEV POLOŽAJA V PRISTANIŠČU

Uslužbenci Javnih skladišč so včeraj napovedali stavko

Poveljnik pristanišča jim ni dovolil skupščine v prostorih ENAL na pomorski postaji

Položaj v pristanišču se je včeraj še bolj zaostril. Uslužbenci Javnih skladišč, ki se že več dni vzdržujejo nadurnega dela, to je od 17. ure dalje, in s katerimi so solidarni tudi pristaniški delavci, ki tudi ne delajo po 17. uri, še vedno zaman čakajo na začetek pogajanj glede njihovih zantev. Ravnateljstvo je gladko odbilo te zahteve, češ da ne zmore nobenega novega bremena ter da bi uresničenje zahtev pomenilo novih 800 milijonov izdatka, to je okrog tretjino več, kot potrošijo sedaj za plače. Vsi trije sindikati so na izjave ravnateljstva glede teh novih bremen odgovorili s skupno izjavo, v kateri so poudarili, da gre za začetne zahteve ter da so pogajanja za to, da se doseže kompromis, kar bi pač pomenilo manjši izdatek. Resnica pa je, da se ravnateljstvo sploh noče pogajati ter hoče zvrniti na delavce vse posledice primanjkljaja, za katerega niso odgovorni.

Da bi prisilili ravnateljstvo k opustitvi nepopustljivega stališča, so včeraj trije sindikati zaostrili sindikalno borbo in napovedali ob 10. uri stavko vseh uslužbencev Javnih skladišč. Sklicali so tudi za 10.45 skupščino v krožku ENAL na pomorski postaji. Ko pa so prišli tja, je bil vhod zaprt in rekli so jim, da jim izredni komisar Javnih skladišč in poveljnik pristanišča general Battaglieri ne da dovoljenja za vstop v njihov lastni krožek, češ da so njegovi prostori v poslopju, ki je državna last. To je zelo razburilo uslužbence, ki so se uvrstili v povorko in odšli pred pristaniško poveljstvo. Tu je odšla delegacija k Battaglieriju in protestirala proti prepovedi. Toda general Battaglieri je vztrajal pri svojem ukazu.

Med razgovorom so se dotaknili tudi sedanjega spora in vprašanja pogajanj, toda gen. Battaglieri je vztrajal na stališču, da Javna skladišča sploh ne zmorejo nobenega bremena. Zato se bodo uslužbenci pač borili dalje, dokler ne pristane ravnateljstvo Javnih skladišč na pogajanja. Stavka se je končala ob 17. uri, toda takrat se ni vrnil nihče na delo, ker ne opravljajo uslužbenci nadur. Ob 17. uri so zapustili delo tudi vsi pristaniški delavci, ki se bodo skupno z uslužbenci Javnih skladišč vrnili na delo danes ob 8. uri.

Komemoracija G. Matteottija

Jutri ob 10. uri bo v kinu «Arcobaleno» komemoracija Giacoma Matteottija ob 40. obletnici njegove mučeniške smrti. Zgodovinar prof. Elio Apih bo ob tej priliki govoril o «Političnem položaju v Julijski krajini leta 1924». Sledilo bo predvajanje dokumentarnega filma.

Predsedoval bo pokrajinski tajnik Arnaldo Pittoni.

Občni zbor ustanove za varstvo živali

V nedeljo, 14. t. m. ob 11. uri, bo v dvorani liceja «Dante Alighieri» v Ul. Giustiniano št. 3 občni zbor članov tržaške pokrajinske sekcije Vsedržavne ustanove za varstvo živali, na katerem bodo članom podali poročilo o delovanju sekcije na vseh njenih delovnih področjih (policija za zaščito živali, tajništvo, ambulantna služba, vodstveni svet in ravnateljstvo) v letu 1963 in v prvih mesecih letošnjega leta.

Dnevni red bo obsegal: 1. poročilo poveljnika oddelka policije za zaščito živali Renata Cravatarija, 2. poročilo veterinarja ANPA dr. Maria Divarija, 3. splošno poročilo predsednika, 4. diskusijo in 5. razno.

Vodstveni svet ustanove upa, da bodo prizadeti to pobudo cenili, ker je njen namen doseči aktivnejši stik med vodilnimi organi sekcije in člani, ter je prepričan, da boj mogoče izboljšati instrumente za širši razmah ideje o varstvu živali in povečati število vpisanih članov.

Ob tej priložnosti bodo tudi svečano podeljene nagrade za najboljše teme, ki so jih pisali v tržaških šolah (osnovnih, srednjih in višjih) v okviru 5. natečaja za varstvo živali v šolskem letu 1963-1964. Razdeljevanja nagrad se bo do udeležili tudi predstavniki civilnih in šolskih oblasti ter raznih ustanov.

DREVI V AVDITORIJU

Danes ob 21. uri se bo začela v Avditoriju II. revija slovenske popevke «Trst '64», jutri pa bosta prireditvi ob 17. in 20,30. Zanimanje občinstva je zelo veliko in že v prvih urah je bilo veliko povpraševanja po vstopnicah.

Kakor smo že poročali, bosta popevke ocenjevali dve komisiji, oziroma občinstvo in strokovna komisija. Strokovna komisija bo ocenjevala popevke samo danes, občinstvo pa bo glasovalo na vseh treh prireditvah. Popevke, ki jih bo izbrala strokovna komisija, bodo nagrajene z darili, ki so jih poklonile razne ustanove in podjetja; prve tri popevke, ki bodo dobile največ glasov občinstva, pa bodo dobile denarne nagrade prosvetnega društva Barkovlje.

Za nagrade so do sinoči prispevali darila: Primorski dnevnik (kristalno vazo), Glasbena Matica (album), dr. Hlavaty (umetniško sliko), Faganel (umetniško sliko), Jaki (umetniško sliko), Palčič (umetniško sliko), podjetje «Clessidra» (zlato žensko uro), urarna Mikolj (potovalno budilko) in N. N. (usnjeno aktovko).

Na sliki najmlajša pevka na reviji med vajo.

V OKVIRU VSEDRŽAVNE STAVKE

Dobro uspela stavka železničarjev SFI-CGIL

Včeraj so stavkali delavci v Tržaški konopljarni, danes pa bodo zapustili delo delavci CRDA in Tržaškega arzenala

V okviru vsedržavne stavke železničarjev, vpisanih v SFI-CGIL, so stavkali tudi železničarji na področju tržaške železniške direkcije. Od skupnega števila 6078 uslužbencev železnic jih je stavkalo 33.8 odstotka. Najvišji je bil odstotek stavkajočih med sprevodniki na vlakih, saj je dosegel 77.8; strojevodij in njih pomagačev je stavkalo 60 odstotkov, postajnega osebja 25 odst., progovnih delavcev 25 odst., osebja pomožnih postaj 40 odst. itd. Če upoštevamo, da je napovedal stavko samo en sindikat, tedaj lahko ugotovimo, da je stavka dobro uspela. Od skupnega števila 126 vlakov jih je vozilo 53, medtem ko so jih 43 nadomestili z avtobusi. Namesto 121 tovornih vlakov pa jih je vozilo samo 8. Stavka se je končala ob 22. uri in je torej trajala 26 ur.

Včeraj so stavkali tudi delavci v Tržaški konopljarni, ki so pričeli stavkati že predvčerajšnjim skupno z delavci treh tekstilnih tovarn v žaveljskem industrijskem pristanišču, ki pa so stavkali samo en dan. Stavka je bila stoodstotna. Tekstilci stavkajo, ker nočejo delodajalci ugoditi njihovim zahtevam v zvezi s sklenitvijo nove delovne pogodbe.

Danes bo v obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu štiriurna stavka kovinarjev, ker nočejo podjetja z državno udeležbo pristati na zahteve sindikatov glede določanja proizvodnih nagrad.

Tržaški predstavniki na zasedanju v Innsbrucku

V teh dneh sta se predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi in tajnik dr. Steinbach udeležila v Innsbrucku zasedanja, ki ga je priredila tamkajšnja trgovinska zbornica. Zasedanje je imelo posvetovalni značaj in na njem so razpravljali o načrtih gradnje avstrijskih avtocest. Tržaška predstavnika sta se v tej zvezi zanimala za gradnjo cest med Dunajem in južnimi pokrajinami, ki se bodo na to podaljšale na italijansko ozemlje.

Policijska patrulja za pobijanje hrupa

Pri tržaški kvesturi so ustanovili mešano patruljo, ki jo bodo sestavljali agenti javne varnosti in občinski redarji. Njena naloga bo delovati za pobijanje trušča v mestu, posebno v urah popoldanskega in nočnega počitka.

Do ustanovitve te patrulje je prišlo na pobudo pokrajinske turistične ustanove, kateri so se pritožili številni turisti, ki so se ustavili ali ki so potovali skozi Trst.

Pokrajinska turistična ustanova v tej zvezi vabi vse, ki imajo pritožbe zaradi kalitve dnevnega ali nočnega miru, da svoje pritožbe naslovijo na tržaško kvesturo, ki bo takoj intervenirala s svojo specializirano patruljo.

Prof. Sigvard Eklund v Novinarskem krožku

V četrtek, 18. t. m. ob 17. uri bo v Novinarskem krožku srečanje med glavnim ravnateljem Mednarodne agencije za atomsko energijo prof. Sigvardom Eklundom in tržaškimi novinarji ob priliki otvoritve mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Trstu.

ŠE ENA HUDA PROMETNA NESREČA

Zadnje kolo vespe je nenadoma odletelo

Pri padcu je en mladenič obležal hudo ranjen, drugi pa lažje

Sinoči se je na Miramarskem drevoredu v neposredni bližini stavbe št. 40 dogodila huda prometna nesreča. Okrog 21. ure sta se v smeri proti središču na vespi TS 18147 peljala 26-letni mehanik Marcello Bacchetti iz Ul. Zorutti 12 in njegov prijatelj, 22-letni prodajalec Antonio Vardabasso iz Ul. Rovigno 4. Vespo je vozil Bacchetti. Ko je privozil do prej omenjene stavbe, so se nenadoma odvili vijaki, ki so pritrjevali zadnje kolo vespe. Zaradi tega sta vespista po hitri vožnji nenadoma izgubila nadzorstvo nad motorjem in se prevrnila.

Pri nesreči se je najhuje poškodoval Bacchetti, ki je z glavo udaril v asfalt. Krvavel je iz ušes, se ranil po obrazu in si verjetno prebil lobanjo. Vardabasso se je hudo pobil po zatilju in desnem sencu ter se ranil po desnem komolcu in desnem gležnju.

Oba ponesrečenca so z avtom RK nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so Bacchettija sprejeli na nevrokirurši oddelek s pridržano prognozo. Vardabasso se bo moral na istem oddelku zdraviti od 8 do 10 dni.

Kmetijski stroj mu je poškodoval roko

Na posestvu Milana Strajna v Dolini se je včeraj zvečer ponesrečil 56-letni kmet Francesco Mondo iz Boljunca 67. Ko je Mondo opravljal svoje delo, je nenadoma postavil levo roko v bližino ročk stroja za vezanje slame. Ročke so Mondu prijele roko in mu zlomile podlaket. Z zasebnim avtom so Monda prepeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v enem mesecu sprejeli na ortopedski oddelek.

Zakonca ranjena pri prometni nesreči

Na Miramarskem drevoredu se je včeraj popoldne dogodila nesreča, pri kateri sta se ranila mož in žena. 31-letni uradnik Attilio Bigulin iz Ul. Brandesia 20 se je vozil proti mestu s svojim avtom TS 62886, v katerem se je peljala tudi njegova 24-letna žena Agnese Mestriner. Bigulin je v določenem trenutku hotel parkirati avto in se je nenadoma ustavil, tedaj pa je 31-letni Aimone Bonato iz Tržiča, Ul. Petrarca 75, privozil za njim svoj Volkswagen TS 58991 in trčil v zadnji del Bigulinovega avta.

Pri nesreči sta se Bigulin in njegova žena pobila in ranila. Z zasebnimi avtomobili so ju prepeljali v bolnišnico, kjer so Bigulina sprejeli na prvi kirurški oddelek s prognozo okrevanja od 10 do 15 dni zaradi rane na zgornji ustnici, nosu, čelu in desnem komolcu.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Od zgodovine tržaških bolnišnic do zvezka s filmskimi igralkami

Dolgovezen govor odv. Pagninija v obrambo odv. Presce in Vivana

Po enem dnevu oddiha dolgotrajnega procesa v zvezi s škandali v združenih bolnišnicah, se je včeraj na kazenskem sodišču obramba s prenovljenimi silami vrgla v boj za svoje varovance. Odvetnik Pagnini se je med svojim razbremenilnim govorom spustil v pravo politično polemiko, potem pa je bilo treba poslušati precej dolgo razpravo o zgodovini bolnišnic izza grških in rimskih časov do današnjih dni s posebnim ozirom na naše mesto. Pagnini je med razpravo prebral skoraj vsa pravila, ki jih je o delovanju upravnih odborov v bolnišnici predložil občinski upravi v odobritev Domenico Rossetti pred skoraj sto leti. Poslušali smo celo vso zgodovino tržaških bolnišnic, ki so za časa Marije Terezije odlično delovale, načrta Marije Terezije, da bi se v Trstu zgradila bolnišnica na kraju pred sedanjo sodno palačo pa se ni držal njen naslednik Franc I., ki je na tistem mestu dal zgraditi vojašnico. Nato je odvetnik Pagnini spet citiral Rossettija in na koncu celo daroval predsedniku sodišča in javnemu tožilcu fotostatične kopije Rossettijevega pravilnika za bolnišnice v Trstu, da jih bosta imela v spomin na ta proces.

Na koncu tega uvoda v obrambo odv. Presce, pa si je Pagnini dovolil reči, da so bolnišnice v Trstu in njene uprave vedno odlično delovale, pri tem pa je pozabil nekaj zelo bistvenega, da je še pred približno 40 leti bila v Trstu Avstrija.

Odvetnik Pagnini je seveda ovrgel vse trditve javnega tožilca in točke obtožnice, ki obtožujejo bivšega predsednika uprave združenih bolnišnic odv. Presco. V bistvu je povedal vse tisto, o čemer je pred tremi dnevi povedal odv. Amigoni, Pagnini se je samo navezal na Amigonijev govor, dodal pa je še svojo politično ost. Po njegovem mnenju je tudi Trst hotel imeti svoj škandal, da ne bi zaostali za Rimom, toda bolj ko se poglabljamo v razpravo o tem, kar se je dogajalo v bolnišnicah pred nastopom nove uprave, bolj ugotavljamo, da se ta škandal zožuje na nekaj nepravilnosti, ki so jih v dobri veri naredili upravitelji. Svoje trditve je Pagnini podkrepil s tem, da je prebral dolgo vrsto del, ki so bila narejena v združenih bolnišnicah med prejšnjo upravo, od zgraditve novega kirurškega oddelka, popravila kuhinje in podzemeljskih prostorov, do zgraditve instituta za sodno medicino, novo krvno banko in drugo, dela ki so bila narejena in ki imajo svojo korist. Upoštevati je treba, da je prejšnja uprava prevzela bolnišnico takoj po vojni, ko je bilo treba mnogo narediti. Upravitelji so tudi mnogo naredili, zato se Pagniniju zdi čudno, kako da so člani nove uprave tako ostro začeli obtoževati člane stare uprave o neizpolnjenih dolžnostih in o goljufijah in prevarah.

Odvetnik Pagnini je nato nasprotoval zaključkom preiskovalnih sodnikov, ki so za ta proces pripravili ogromne kupe aktov in obtožnic, proces, ki bi se lahko omejil na brezpomembno kazensko razpravo, če ne bi določeni krogi vse te dogodke v bolnišnici gledali skozi politična očala.

Presca, kot predsednik upravnega odbora bolnišnic, torej ne more biti kriv dejanj, ki mu jih pripisuje obtožnica. V upravi je dejansko bil faktotum samo Steno, on je odrejal in določal, Presca je samo podpisal nekatere akte in v naglici jih morda niti ni pogledal če so v skladu s pravili. Zato tudi ne obstaja krivda v sodelovanju med Presco in Stenom in prav zaradi tega je Pagnini zahteval od sodišča popolno oprostitev Presce, ker ni nobenega dvoma, da on ni bil v ničemer kriv.

Še pred tem je Pagnini nastopil v obrambo obtoženca Vivana ter obžaloval, da sodišče ni upoštevalo njegove prošnje, da bi poklicali na pričevanje delavce Vivanovega podjetja. Pagnini je pri tem spet polemiziral in povedal, da bi s pričevanji delavcev, ki bi povedali, da so oni naredili najtežja dela v podzemeljskih prostorih bolnišnic in ne bolniški delavci, sodišče bilo primorano poslušati tudi glas z desnice in ne samo glasov z levice ali bolje rečeno z levega centra.

Nato je branitelj spet potegnil na dan zloglasni zvezek ali dnevnik, ki ga je pisal delovodja Ban. Tisti zvezek lahko spravi v zapor veliko število obtožencev, vendar je delovodja Ban dnevnik pisal samo v lastno zabavo, in ne samo da ga je pisal, temveč ga je celo opremljal s slikami, ki so njemu bile najbolj pogodu. Pri tem je odvetnik pokazal vrsto napol golih filmskih zvezd, prilepljenih na straneh zvezka.

Banov dnevnik nima torej nobene pravne podlage za odvetnika, ki se je s tem znašel v odkritem nasprotstvu z javnim tožilcem. Ta je namreč uporabil Banov zvezek za obremenilno okolnost.

Odvetnik Pagnini je nato zaključil svoj govor s tem, da je popolnoma razbremenil Vivana in Presco, začel je govoriti tudi o Malossiju, vendar si je pridržal pravico, da bo o njem obširneje govoril na današnji razpravi. Še pred koncem pa je povedal, da je odvetnik Morgera, sedanji predsednik upravnega odbora združenih bolnišnic že leto pred imenovanjem na dotično mesto vedel o svojem imenovanju. Ni torej čudno, da so o tem vedeli tudi drugi določeni krogi in strankini partnerji. Ti so se zatekli k njemu in začeli rovariti proti bivšemu upravnemu odboru, ta pa je žal samo nekaj dni pred odstavitvijo zvedel za nepravilnosti, ki naj bi jih delal v upravi bolnišnic.

Odvetnik Pagnini je seveda za svoje varovance od sodišča zahteval popolno oprostitev, s svojim govorom pa bo nadaljeval še danes v obrambo Malossija. Za njim bo verjetno nastopil odvetnik Vattovani v obrambo obtoženca Qualinija.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Otvoritev moderne bencinske črpalke na škofijskem bloku

Otvoritev je bila včeraj v okviru 15-letnice ustanovitve podjetja Istra-Benz

Kolektiv Istra-Benza je proslavil včeraj 15-letnico ustanovitve podjetja. Svečanosti so se začele v dopoldanskih urah, ko so na mednarodnem bloku na Škofijah odprli bencinsko servisno postajo. Zbralo se je več predstavnikov podjetij in organizacij, navzoči pa so bili tudi predstavniki obmejnih organov z druge strani meje. Otvoritveni nagovor je imel ravnatelj podjetja Anton Vodopivec, trak pa je prerezal predsednik koprske občine Dušan Barbič. Naj ob tej priložnosti povemo, da je novi bencinski servis, ki ga je zgradilo podjetje Stavbenik iz Izole po načrtih inž. arh. Eda Mihevca, eden najmodernejših tovrstnih objektov v Jugoslaviji. Servis ima kar trinajst naprav za bencin, vodo, zrak in olje, skladišče, majhno trgovino in razne stranske obrate. Je izredno funkcionalen ,saj so uporabili najsodobnejše rešitve pri gradnji tovrstnih objektov. Zgradili so ga v petih mesecih, izključno s sredstvi podjetja Istra-Benz. Odprt bo neprekinjeno 24 ur dnevno.

Popoldne so se slovesnosti nadaljevale s svečanim zasedanjem delavskega sveta ob navzočnosti številnih predstavnikov oblasti, med njimi republiškega sekretarja za turizem Janka Potočnika, predsednika okrajne skupščine Jožeta Eržena, predsednikov vseh treh obalnih občin in drugih. Ob tej priložnosti so razdelili značke in praktične nagrade 12. članom kolektiva, ki so petnajst in deset let nepretrgoma v kolektivu. Naj omenimo še to, da je podjetje Istra-Benz doseglo v petnajstih letih izreden vzpon. V začetku so imeli le nekaj primitivnih ročnih črpalk, danes pa imajo 14 najmodernejših bencinskih servisov od Divače pa vse do Novega grada. V začetku je znašal letni dohodek le 36 milijonov, zdaj pa znaša že preko 5 milijard dinarjev.

Trčenje avtomobilov na Senenem trgu

Včeraj zjutraj okrog 8.30 je prišlo na Senenem trgu do trčenja med dvema avtomobiloma. Po Ulici del Veltro se je v smeri Senenega trga peljal s svojim avtom fiat 1100-103 TS 59860 27-letni Antonio Messere iz Androne Campo Marzio 2, poleg njega pa je sedela njegova 23-letna sestra Francesca. Ko je privozil na trg je trčil v avto «giulietta TI» MO 74211, ki ga je vozil 38-letni Francesco Ascani od Drevoreda d'Annunzio proti Drevoredu Ippodromo. Pri trčenju je Messerijeva udarila z glavo v vetrobran ter si povzročila rane nad desnim očesom in na kolenu. Sama se je odpravila v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč, nato pa so jo poslali že na specialistični pregled na okulistični oddelek. Okrevala bo v enem tednu.

Avto podrl priletnega vespista

Okrog 11. ure se je 61-letni upokojenec Livio Bertolazzo iz Ul. Romagna 61 peljal z vespo po Ul. Coroneo. Ko je privozil do Ul. del Ronco je vanj trčil avto Appia TS 52032, ki ga je vozil 64-letni trgovec Francesco Francescini s Trga Carlo Alberti 13 in ki je hotel zaviti v Ul. del Ronco. Priletni motorist je pri tem padel in si povzročil rane na kolenu in šok. V bolnišnico ga je odpeljal Francescini sam. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v enem tednu.

Nezgoda delavca na ladji

Nekaj pred 10. uro se je včeraj dopoldne ponesrečil na ladji, zasidrani v ladjedelnici «Giuliano» 61-letni delavec Pietro Ghergetta iz Tržiča. Pri delu mu je zdrsnilo in je padel v podpalubje na ladji ter si povzročil precej hude poškodbe, zaradi katerih se bo moral v bolnišnici, kamor so ga prepeljali in sprejeli na nevrokirurški oddelek, zdraviti dober mesec.

Kino na Opčinah

predvaja danes, 13. t. m. ob 18. uri zabavni film:

SEXI MAGICO

Mladini pod 18. letom vstop prepovedan

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 13. t. m. ob 19.30 uri Cinemascope barvni film:

La ragazza più bella del mondo

(Najlepše dekle na svetu)

Igrajo: DORIS DAY in JIM DURANTE

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 13. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni film v Cinemascope:

La schiava di Bagdad

(Bagdadska sužnja)

Igrata: ANNA KARINA — GERARD BARRAY

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 13. t.m. ob 20.15 uri na prostem zabavni Metrocolor barvni film:

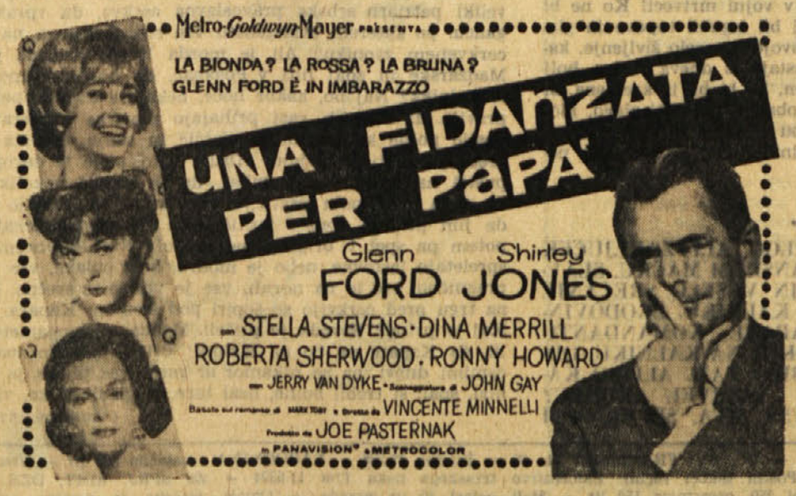

(ZAROČENKA ZA PAPANA)

Goriško-beneški dnevnik

ZAKLJUČEK KORISTNIH POGOVOROV PREDSTAVNIKOV OBMEJNIH PODROČIJ

Na sestanku v Novi Gorici poudarjena skupna želja po nadaljevanju pogovorov v duhu sodelovanja

Poleg štirih znanih točk dnevnega reda, so obravnavali tudi vprašanje letališča v Mirnu, prehoda v Gabrijelovi ulici in zvišanje cestnega podvoza na prehodu Rdeča hiša - Sestanek kmetijskih strokovnjakov bo 18. junija v Novi Gorici

Drugi uradni sestanek predstavnikov oblasti gospodarstvenikov in strokovnjakov Gorice in pokrajine ter Nove Gorice in okraja Koper je bil nadvse plodovit in koristen tako za eno kot za drugo stran. Obravnavana vprašanja in dosežena soglasja nakazujejo nadaljnje perspektive v reševanju obmejnih vprašanj, ki so življenjskega pomena za sosedna področja vzdolž italijansko - jugoslovanske državne meje.

Tiskovno poročilo, ki ga je goriška občina objavila sinoči, uvodoma pravi, da sta delegaciji ob koncu pogovorov v četrtek zvečer podpisali skupno izjavo v kateri se ugotavlja dejstvo, da se v obojestransko korist razširi uporaba železniške proge med Gorico in Novo Gorico tudi za tretje države. Administrativni organi bodo zahtevali pri železniških ravnateljstvih okrepitev te železniške proge, vprašanje pa bodo znova proučili zastopniki obeh ravnateljstev na prihodnjem sestanku.

Novi sporazumi so bili doseženi tudi na urbanističnem področju. Letos bodo začeli graditi novo kanalizacijsko mrežo v Novi Gorici, po kateri se bodo odpadne vode pretakale skozi filtre v Vrtojbico. S tem bodo odpravljene nevšečnosti, ki so se zlasti za italijansko področje pojavljale z izlivanjem odpadnih voda v potok Korn. Ker bo delo opravljeno v treh letih, bodo začasno speljali odpadne vode v kanalizacijo mesto Gorice v Catterinijevi ulici in tako odpravili smrad, ki je nastajal pri razkrajanju organskih odpadkov.

Obe delegaciji sta izrazili željo, da bi se odprl novi prehod v Gabrijelovi ulici kot najkrajša zveza med Gorico in Novo Gorico. Do regularne višine bodo zvišali cestni podvoz na mednarodnem prehodu Rdeča hiša ter odprli za 24 ur dnevno mejni prehod druge kategorije v Jenkovem (Neblo). Administratorji bodo te želje sporočili pristojnim odgovornim organom.

Nadalje predlagajo naj se v okviru izboljšanih komunikacijskih stikov med obema področjema upošteva tudi možnost uporabe goriškega letališča pri Mirnu za obe strani.

Na sestanku so dosegli popolno soglasje o trasi avtomobilske ceste Villesse - Gorica - Ljubljana. Enakost mnenj se je pokazala tudi glede izbire stične točke avtomobilskih odsekov, ki bo v bližini glavnega pokopališča v Gorici. Izrazili so prepričanje, da bodo na prihodnjih programiranih sestankih za rešitev vprašanja avtomobilske ceste sodelovali tehniki za cestna in urbanistična vprašanja.

Kot zadnja točka dnevnega reda, o katerem so razpravljali na četrtkovih pogovorih, je bilo obsežno vprašanje zemlje italijanskih državljanov razlaščenih na podlagi jugoslovanskih agrarnih zakonov o arondaciji zemljišč. Načelno so se sporazumeli, da bodo skušali čimbolj približati težnje italijanskih kmetovalcev potrebam slovenske agrarne zakonodaje. Italijanska delegacija je poudarila, da stiki in prehodi državljanov, ki obdelujejo zemljo na drugi strani meje, predstavljajo prispevek k vedno boljšim odnosom med obmejnim prebivalstvom. Jugoslovanska delegacija je v celoti potrdila to trditev ter zagotovila, da v prihodnjih letih v Stari gori, Rožni dolini in v Sempetru ni predvidena nikakršna razlastitev za ustanavljanje zadrug ali za drugačne kmetijske potrebe. Še nerešena vprašanja bodo skušali rešiti na vse načine, da se zadosti težnjam italijanskih kmetov. Ravnatelj Federacije neposrednih obdelovalcev Ballaben je predložil seznam 17 najbolj prizadetih goriških razlaščenih kmetov. Delegaciji sta prepustili komisiji izvedencev obeh držav, ki se bo sestala v četrtek 18. junija ob 10. uri v Novi Gorici, nalogo, da se podrobneje seznani z obsežnim vprašanjem.

Sporočilo nadalje pravi: «Kot je bilo predvideno, je bil današnji sestanek o konkretnih vprašanjih izredno koristen in je osvetlil ponovno skupno voljo, nadaljevati stike v duhu sodelovanja v korist prebivalstva na tej in na oni strani meje.»

Ob slovesu na prehodu Rdeča hiša so predstavniki obeh delegacij znova potrdili to recipročno željo in željo, da bi tudi prihodnji sestanek v Gorici omogočil nadaljevanje izredno koristnih pogovorov o starih in novih vprašanjih, ki se bodo še pojavila.

Problem zaposlitve absolventov strokovnih šol

Na zadevno interpelacijo, ki so jo 20. aprila poslali pokrajinski komunistični svetovalci Bergomas, Seličeva in Papais predsedniku pokrajinskega sveta dr. Chientaroliju in v kateri so predlagali, naj bi pokrajinski svet podprl zahteve dijakov strokovnih srednjih šol, je predsednik te dni poslal pismen odgovor.

V svojem odgovoru pravi predsednik, da ne more sprejeti njihovega predloga, naj se vprašanje zaposlitve absolventov strokovnih šol vključi v dnevni red ene prihodnjih sej pokrajinskega sveta, ker ima ta problem širši obseg in ga je mogoče rešiti samo z državnim zakonom Vkljub temu pa obljublja, da bo pokrajinski odbor siedil razvoju tega vprašanja. V odgovoru omenja tudi, da je minister za šolstvo že najavil vrsto primernih ukrepov, ki bodo upoštevali zahteve gojencev takih šol. Ob zaključku predsednik zagotavlja, da bo predložil problem v obravnavo tudi pokrajinskemu svetu, ko bo lahko njegov poseg postal koristen.

OB ROBU PROCESA PROTI DOMNEVNEMU MORILCU ZONNU

1 leto zapora pogojno Veneri Cavallaro za krivo pričanje in prikrivanje resnice

Po pravdoreku so jo izpustili na svobodo - Njen branilec: «Sodni zbor ni v posesti prave resnice» - Med razpravo je bilo obtoženki slabo - V ponedeljek nadaljevanje razprave proti Zonnu s ponovnim zaslišanjem izvedencev

Včeraj ob 13,15 je porotno sodišče v Gorici zaključilo sodni postopek proti glavni priči v procesu Vittoria Zonna, Veneri Cavallaro zaradi krivega pričevanja in prikrivanja resnice z naslednjo razsodbo:

Sodni dvor je spoznal obtoženko za krivo ter jo obsoja na eno leto zapora pogojno za dobo pet let in na plačilo sodnih stroškov, ki se je neposredno tičejo. Obenem se odredba, da se Cavallarovo takoj izpusti iz zapora. Njen zagovornik odv. Pedroni, ki ima čas tri dni za vložitev priziva, je že izjavil, da se bo pritožil. Obtoženka pri čitanju razsodbe ni bila prisotna, ker ji je med razpravo postalo slabo in so jo morali karabinjerji odpeljati iz porotne dvorane. Predsedniku je pred razsodbo izjavila, da nima več ničesar dodati k temu, kar je povedala med zaslišavanjem in da se opira na to, kar je izjavil njen zagovornik.

Razprava se je začela ob 10. uri in tudi včeraj je radovedno občinstvo napolnilo ves zadnji del dvorane. Ko so karabinjerji pripeljali obtoženko, jo je predsednik dr. Rossi takoj pozval pred sodni dvor. Na njegovo precizno vprašanje je Cavallaro tokrat priznala, da pri zaslišavanju dne 9. in 10. t. m. ni povedala vsega, kar ve, ter prosila, naj bi jo zaslišali pri zaprtih vratih. Državni tožilec je predlagal, naj bi obravnavali pri zaprtih vratih samo najbolj kočljivo zadevo moralnega značaja, ostalo pa na javni razpravi. Vendar je predsednik ugodil zahtevi obtoženke, ki se ji je pridružil tudi zagovornik ter ukazal izpraznitи dvorano.

Čez približno tri četrt ure se je razprava zopet nadaljevala javno. Državni tožilec dr. Marsi je nato v svoji obtožbi poudaril, da obtoženka ni povedala nič takega, kar bi opravičevalo tajno obravnavo ter v bistvu tudi ni povedala nič bistveno novega, pač pa je skušala prikazati odkritost pri nekaterih postranskih vprašanjih, da bi lažje zakrila glavnino.

Kar se tablet tiče je priznala, da jo je bolela glava in da so ji karabinjerji dali tablete, vendar se je potem še počutila slabo. Še vedno vztraja pri trditvi, da se 1. novembra 1960 ni sestala z Zonnom, čeprav je Zonno proti svoji koristi to dejstvo že priznal. Tudi njen oče trdi, da je bila hči tisti dan ves večer doma, le na osnovi zagotovitve njegove žene.

Glede pričevanja Polveranijeve in La Pappa, ki sta povedali o njenem obnašanju v zaporu po zaslišavanju, je priznala, da je morda kaj govorila v sanjah, vendar se podrobnosti ne spominja. Taji pa, da bi priporočala Polveranijevi, naj o tem molči z drugimi ljudmi.

Obtoženka je sicer priznala svoje odnose z obema karabinjerjema Zuddasom in Furnom, zanikala je pa vse sestanke, ki so kakorkoli v zvezi s pevmskim mostom in bližnjo okolico. Pravtako zanika, da bi videla po 23. oktobru 1960 Castaldija in da bi povedala karabinjerjem o njegovem skrivališču v neki podrti hiši med 24. in 29. oktobrom 1960.

Tožilec je zaključil, da so današnja delna priznanja obtoženke imela namen, da bi z njimi otežkočila odkritje resnice v zadevi umora. Zato je predlagal, naj jo sodišče obsodi na 20 mesecev ter naj jo obdrži v zaporu, kar je potrebno tudi zaradi posebnega vzdušja v njeni družini, kjer hočejo vse prikriti.

Med govorom tožilca je začela obtoženka jokati in ko je končal, ji je postalo slabo, da so jo morali karabinjerji odpeljati iz porotne dvorane.

Njen zagovornik odv. Pedroni je najprej poudaril, da sodni dvor v procesu Zonna nima drugih elementov kot priznanje Cavallarove in Zonna, ki pa mu je potem sledil preklic. Kje je resnica? Priporočal je, da morajo upoštevati žalostno mladost Cavallarove, ki je bila med drugim tudi tri leta v sanatoriju. Z razumevanjem je treba upoštevati tudi poseben položaj obtoženke, zaradi katerega ne more vsega povedati. Poleg tega ni nobenih dokazov o tem, kaj je v njenih izpovedih laž in kaj resnica. Kar se tablet pri zaslišavanju tiče, je Pedroni poudaril, da je popolnoma razumljivo, če se je slabo počutila med zaslišavanjem zaradi posebnih okoliščin in pri tem navedel izjave priče Polverani, da je bila Cavallaro po zaslišavanju izmučena, da je imela težak spanec ter je bila vsa v znoju in jo je morala zbuditi. Kar se srečanja z Zonnom tiče pravtako sodišče ne more dokazati, da obtoženka ne govori resnice, kakor tudi ni nič pozitivnega o tem, da je v resnici kaj povedala karabinjerjem o skrivališču Castaldija, ker tega ni nikjer v njihovih zapisnikih. Zaključil je z ugotovitvijo, da sodišče ni v posesti prave resnice, s katero bi dokazalo, da je obtoženka lagala ter je treba njene izpovedi ocenjevati tudi z njenega osebnega stališča. Zato je predlagal, naj jo oprostijo zaradi pomanjkanja dokazov, ali naj ji dajo najnižjo kazen z olajševalnimi okoliščinami in pogojno.

Po skoro polurnem posvetovanju porotnega sodišča je predsednik prečital razsodbo, ki jo navajamo na začetku. Nato je odredil, da se bo nadaljevala razprava v zadevi Zonna v ponedeljek 15. t. m. ko bodo ponovno zaslišali sodne izvedence iz Gorice, Neaplja in Caserte, ki so pregledali Castaldijevo truplo po najdbi v Soči.

Danes se poročita v cerkvi v Sovodnjah
MARI TOMŠIČ iz Sovodenj in JANKO LUTMAN iz Štandreža.
Novoporočencema iskreno čestitajo svojci, znanci in prijatelji.

Kino

VERDI. 17.00: «Il Piave mormorò...», dokumentarni film o prvi svetovni vojni. Zadnja predstava ob 22.
CORSO. 17.30: «Quella nostra estate», H. Fonda in M. O'Hara. Ameriški cinemascope v barvah. Izven programa kratkometražni film «Noi due ladri».
VITTORIA. 17. Zadnja ob 21.30: «La legge dei fuorilegge», D. Robertson in Y. De Carlo. Ameriški barvni film v cinemascope.
CENTRALE. 17.15: «Il ladro di Damasco», M. Russel in A. Gigly. Ameriški barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italia št. 242, tel. 31-51.

ZARADI TRČENJA AVTOAMBULANCE IN TOVORNIKA

Pri prometni nesreči pri Marianu umrl tajnik CRI iz Gorice Vidimari

V Mariano je peljal prostovoljno bolniško sestro in cepivo proti paralizi za osnovnošolske otroke - Pokrajinski sedež CRI je pokojnik z velikim požrtvovanjem vodil deset let

Pri opravljanju svoje službe je včeraj dopoldne na cesti med Marianom in Corono izgubil življenje tajnik pokrajinskega Italijanskega rdečega križa (CRI) 38-letni Isidoro Vidimari iz Ul. Duca D'Aosta 185 v Gorici. Za volanom avtoambulance 1100 se je na nekem ovinku zaletel v tovornik iz Trevisa, ki se je pripeljal iz nasprotne strani. Avtoambulanca je frontalno trčila v tovornik ter se ob njem podrsala z vso levo stranjo, kjer je za volanom sedel pokojni Vidimari. Trčenje je bilo zelo hudo. Vidimari se je udaril v glavo in umrl zaradi hudih ran.

Poleg njega je sedela prostovoljna bolniška sestra, 38-letna Anna Pettarin iz Ul. XX. septembra 69, ki se je samo nekoliko potolkla in bo okrevala v osmih dneh.

Vidimari in Pettarinova sta se peljala v Marian. S seboj sta imela cepivo za tretji ciklus injekcij proti otroški paralizi za otroke osnovne šole v tej vasi. Zdravnik Venuti iz Gorice pa je zaman čakal na prihod asistentke in zdravil. Kmalu so mu prišli povedat žalostno vest, da se je zgodila smrtna nesreča, v kateri je izgubil življenje požrtvovalni funkcionar CRI.

Pokojnik se je rodil v Matavunu v Istri ter zapušča ženo Bruno Ramot in šestmesečno hčerkico.

S pokojnikom je imelo naše uredništvo prisrčne stike. Zelo je cenil velik prispevek ,ki ga je naš list dal v akciji za ponesrečence v Vajontu, kakor tudi prispevek jugoslovanskih oblasti in Jugoslovanskega rdečega križa v Novi Gorici. Iskreno nam je žal za kruto usodo, ki ga je doletela pri opravljanju človekoljubnega dela. Goriški CRI je izgubil z njim požrtvovalnega funkcionarja, ki je tej ustanovi posvetil vse svoje najboljše sile, od poletja 1954. leta dalje, ko je prevzel njeno tajništvo.

Pokopali ga bodo danes pozno popoldne. Pogreb bo krenil iz mrtvašnice civilne bolnišnice ali pa tudi izpred mrtvašnice glavnega pokopališča, kamor bodo pokojnikovo truplo pripeljali iz mrtvašnice pokopališča v Coroni.

Jutri v Jamljah uradna otvoritev vodovoda

Jutri ob 10.30 bodo v Jamljah uradno izročili namenu novo vodovodno omrežje v Dolu in Jamljah. S tem odsekom se je zaključila izgradnja vodovodnega omrežja na Krasu. Uradni otvoritvi bodo poleg župana ter svetovalcev prisostvovali predstavniki CAFO, ki je vodovod izgradil, ter visoki predstavniki oblasti naše pokrajine.

Danes šolski prireditvi v Sovodnjah in Doberdobu

Danes 13. t. m. bo v prostorih šole v Sovodnjah ob 20. uri zaključna šolska prireditev. Razstava ročnih del in loterija šolskega patronata pa bo odprta že ob 18. uri.

Podobno manifestacijo bodo priredili danes, 13. t. m. z začetkom ob 18. uri v prostorih osnovne šole v Doberdobu. Na sporedu je kratek kulturni program z nastopom učencev posameznih razredov in razstava šolskih ročnih del ter srečolov.

Pošteni deček

Včeraj zjutraj je 9-letni Celio Novel, ki je doma iz Milj, pa stanuje v zavodu S. Luigi v Gorici, šel kot ponavadi v šolo v Ul. Leopardi, kjer obiskuje III. razred osnovne šole. Ko je stopal po Ul. Brass, je zagledal na tleh velik bankovec. Pobral ga je in čim je prišel v razred, ga je izročil svojemu razredniku Camillu Medeotu. Ta ga je poslal na občinski urad za najdene predmete v Ul. Mazzini, da bi poiskali lastnika in mu vrnili izgubljeni bankovec.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj ob 9. uri so z avtom Zelenega križa pripeljali v civilno bolnišnico 41-letno Eleonoro Grusovin iz Ul. Duca d'Aosta 89 v Gorici. Ko je cepila drva se je ranila na kazalcu leve roke. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v osmih dneh.

Okrog poldne so z avtom Zelenega križa pripeljali v bolnišnico 66-letnega Francesca Boneta iz Ul. Lunga 13. Zdravniki so mu ugotovili poškodbo na hrbtenici ter ga pridržali na zdravljenju za deset dni. Boneta je povedal, da je padel z dva metra visokega zidarskega odra v Ul. Del Santo, kjer je opravljal zidarska dela za podjetje, pri katerem je zaposlen.

MILA KAZEN ZA ŠLEPARIJE Z MENICAMI

Načelnik sodnega urada De Noia obsojen na 8 mesecev zapora

Njegov soobtoženec Specchia je dobil štiri mesece Kazen je pogojna in oba obtoženca so takoj izpustili

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je včeraj popoldne ob 18.15 zaključila razprava proti sodnemu uradniku vodji urada za protestiranje menic v Gorici Costantinu De Noii z razsodbo, ki je po splošnih komentarjih zelo mila. Sodišče je namreč obsodilo obtoženca samo zaradi opustitve uradnih aktov in sicer na osem mesecev zapora pogojno ter so odredili naj ga takoj izpustijo na svobodo. Poleg tega velja zanj prepoved javnih služb za dobo enega leta.

Sam obtoženec je bil vidno presenečen ob tej razsodbi saj je na podlagi obtožnic državnega tožilca dr. Melana ,ki je zahteval zaporno kazen šest let, prav gotovo pričakoval več. Takoj po izreku razsodbe je prihitel k njemu njegov brat in oba sta jokala od veselja.

Razsodbo je sodišče izreklo po poldrugo urnem posvetovanju. Njegov soobtoženec Gilberto Specchia iz Trsta je dobil 4 mesece in 15 dni zapora, prav tako pogojno in brez vpisa v kazenski list.

Pred zaključkom razprave je še enkrat govoril državni tožilec. De Noio je primerjal s krotilcem levov, ki daje svojim živalim samo dokler ubogajo na njegove ukaze, drugače pa jim zagrozi z bičem.

Tudi zagovornik odv. Pedroni je še enkrat posegel v debato in zaključil z ugotovitvijo, da nimajo dokazov za nedovoljena plačila, ki naj bi jih prejemal obtoženec. V dvomu pa mora prevladovati naziranje o nedolžnosti obtoženca.

Obvestilo lovskega društva iz Pevme

Lovsko društvo v Pevmi prosi vse kmetovalce, ki bi pri košnji travnikov ali vsakršnem drugem kmečkem delu na polju našli na travnikih in njivah gnezda fazanov ali čelo mladiče, naj jih ne uničujejo, ampak o najdbi obvestijo lovsko društvo v Pevmi, ki bo poskrbelo za premestitev najdenih gnezd.

PROSVETNO DRUŠTVO SOVODNJE

organizira jutri, 14. junija

Avtobusni izlet v Anhovo

ob priliki nogometnega srečanja domače ekipe z ekipo iz Anhovega. Vožnja ekip 400, za nečlane 500 lir.
Vpisovanje v Škrljah pri Vilku Fajtu in v Sovodnjah pri Miru Kuzminu.
Odhod avtobusa izpred občine v Sovodnjah točno ob 14. uri.

šport šport šport šport šport šport

TENIS V EVROPSKI CONI ZA DAVISOV POKAL

Po prvem dnevu dvoboja Italija-Švedska 1:1

Anglija vodi pred Jugoslavijo 2:1

TURIN, 12. — Vse po predvidevanju v prvem dnevu četrtfinalnega teniškega dvoboja evropske cone za Davisov pokal Italija - Švedska: Lundquist je odpravil Tacchinija, Pietrangeli pa Schmidta. Gladek poraz italijanskega igralca št. 2. Tacchinija je vzbudil precej kritik. Mnogi so namreč mnenja, da bi se Merlo bolje obnesel na igrišču in bi z osebno igro bolj «motil» švedskega št. 1. Navijači Merla so nadalje mnenja, da bi se morali tudi iz moralnih razlogov poslužiti Merla, ki se s svojimi 37. leti poslavlja od teniških igrišč.

Lundquist, kljub vročini, se ni utrudil v dvoboju s Tacchinijem, ki ga ni mogel nikoli spraviti v zadrego.

Tudi Pietrangeliju se ni bilo treba truditi, da se je iznebil danes povprečnega Schmidta. Samo v drugem setu je nekoliko popustil in je dovolil tekmecu, da je prišel do 4:4. Vztrajnost pa Svedu ni dosti pomagala in je moral kloniti Pietrangeliju, ki je v zaključnem setu pokazal vse svoje sposobnosti.

Končni rezultat bo precej odvisen od jutrišnjega doubla. Postavo bodo Italijani najavili šele tik pred dvobojem. Nekateri so mnenja, da bosta Italijo predstavljala Pietrangelli in Merlo, drugi pa Pietrangeli in Majoli ker bi Tacchini počival na zadnji dan, ko bo imel Schmidta na drugi strani mreže. Nekateri celo govorijo, da Pietrangeli ne bo nastopil v doublu. To je malo verjetno, ker vodstvo zveze morda še nikoli ni imelo takšne odgovornosti kot v tem dvoboju.

Današnja izida:
Lundquist (Svedska) — *Tacchini* (Italija) 6:3, 6:1, 6:3
Pietrangeli (Italija) — *Schmidt* (Italija) 6:3, 6:1, 6:3

* * *

MANCHESTER, 12. — Po drugem teniškem dvoboju za Davisov pokal Anglija - Jugoslavija so domačini v vodstvu 2:1.

Angleška igralca sta namreč zmagala v doublu. Izid: *Sangster-Wilson* (Anglija) : *Jovanović-Pilić* (Jugoslavija) 6,2, 4:6, 6:3, 6:2.

Ostala izida

Južna Afrika - Francija	2:0
Nemčija - Danska	2:0

ITALIJANSKI POKAL

MILAN, 12. — V nedeljo bo polfinalna tekma za letošnji italijanski pokal Torino - Juventus. Srečanje bo na občinskem stadionu v Turinu. Datum finalne tekme med Torino in zmagovalcem dvoboja Torino - Juventus bo zveza določila kasneje.

ATLETIKA

PARIZ, 12. — Na mednarodnem atletskem mitingu je francoska štafeta 4x100 m izboljšala s časom 39"3 evropski rekord, ki je z 39"4 pripadal Sovjetski zvezi.

* * *

MOSKVA, 12. — Med mitingom v Rigi je sovjetski rekorder v skoku v višino Valerij Brumel preskočil letvico 2,23 m. To je najboljša letošnja svetovna znamka, medtem ko je svetovni rekord Brumela 2,28

Z DOSLEJ NAJTEŽJO NALOGO DANES IN JUTRI V FIRENCAH

Borova ženska odbojkarska šestorka na turnirju za vstop v prvo ligo

Odbojkarice SZ Bor so od danes zjutraj v Firencah. Tam sodelujejo v finalnem turnirju 2. italijanske odbojkarske lige, kamor so si priborile pot prejšnjo nedeljo v Mestrah, o čemer smo že poročali. Borovke sodelujejo tretjič v tem finalu. Pred dvema letoma so v Padovi zasedle 4. mesto, lani so bile (prav tako v Padovi) tretje in letos bi morale biti po računih druge. Ekipa namreč stalno tehnično napreduje in je zlasti letos v odlični formi. To pa seveda mladih Tržačank še nikakor ne postavlja v vlogo favorita, kajti na tem finalu se običajno zbere nekaj takih ekip, ki so po moči močnejše kot marsikatera iz 1. lige.

Letos bo Boru najnevarnejša šestorka La Torre iz Reggio Emilie, ki bi po prognozah morala zmagati. Ta ekipa ima v svojih vrstah dve izredni tolkačici, visoki nad 190 cm, ki iz višine neusmiljeno obstreljujeta nasprotnice. La Torre je letos premagala že več prvoligaških ekip. V korist te šestorke govori tudi dejstvo, da ima do Firenc najkrajšo pot (176 km) in bo torej prispela na igrišče najbolj spočita.

Na tej nevarnostni lestvici Borovih nasprotnikov bi moral biti drugi Palermo. Ta mora res opraviti skoraj 1.350 km dolgo pot, da pride v Firence, vendar igra nenavadno ostro odbojko in je lani že gladko premagal Bor, čeprav je nastopil truden. Toda nastop Palerma še ni gotov, ker prireditelji še niso sporočili imen vseh ekip, ki bodo nastopile v finalu. Zelo verjetno pa je, da bo Sicilijo zastopal prav Palermo.

Prav tako še ni znano ime lombardskega zastopnika, a le malo verjetno je, da bi to ne bil Bergamo. Tudi s tem klubom je Bor že igral in ga je po dramatični igri tudi premagal. Toda ta zmaga je bila bolj plod zagrizenosti, kot pa znanja in zato lahko kljub temu štejemo Bergamo še vedno med nevarna moštva letošnjega finala.

Ostali štirje Borovi nasprotniki po predvidevanjih ne bi smeli biti posebno nevarni: Cogne-Aosta, Napoli, Salerno in Este so tehnično povprečne ekipe in jih Bor, razen Salerna, vse pozna. Zmaga ene od teh šestork nad Borom bi bilo presenečenje, kajpak, če bodo še vedno tako igrale, kot lani.

Velika četvorka tega turnirja se torej imenuje La Torre, Bor, Palermo in Bergamo. La Torre je vsekakor glavni favorit, toda ker so sile zelo izenačene, je možna vsaka varjanta. Bor ima realne možnosti, da zasede v tej skupini mesto podprvaka, vendar bo za tak podvig potreboval tudi nekaj športne sreče. Šestorka je namreč odpotovali v težki boj brez vsake rezerve. Dve članici ekipe sta morali ostati zaradi šolskih obveznosti doma, tako da je ostalo v moštvu točno šest igralk. To pa je za tako težek turnir odločno premalo in mogoče je, da bo prav ta okrnitev ekipe postala borovkam usodna.

Kakšne so možnosti Bora na tem turnirju bo delno znano že nocoj. Osem sodelujočih ekip bodo namreč razdelili na dve skupini. Prvo in drugouvrščena šestorka vsake skupine se bosta uvrstili v finale, kjer se bodo te štiri ekipe jutri zjutraj pomerile vsaka z vsako. Zmagovalec finala bo prihodnje leto nastopal v 1. italijanski ženski ligi. Jutri popoldne bo torej že znano tudi ime novega prvoligaša.

T. O.

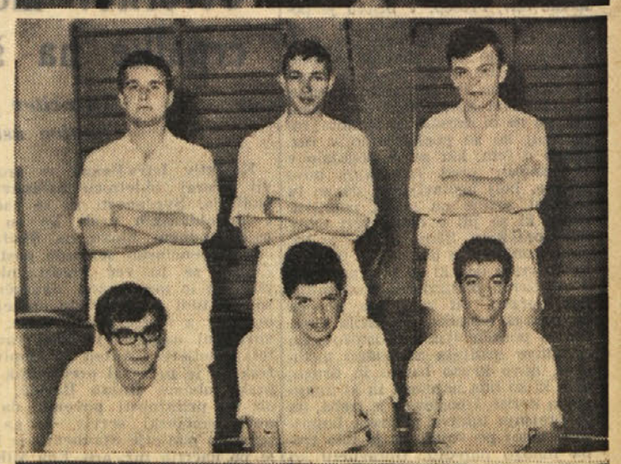

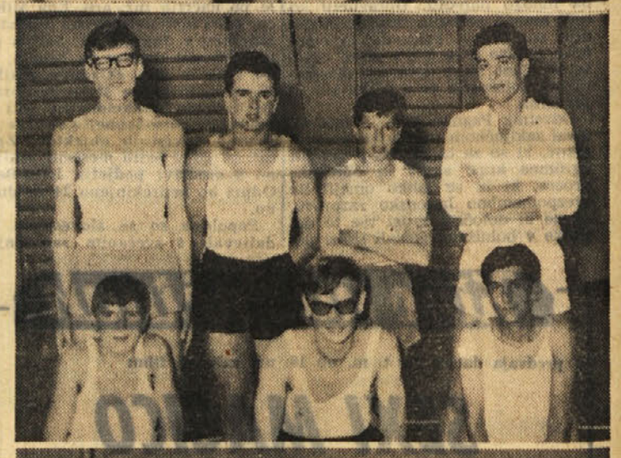

V petek je bil v telovadnici trgovske akademije pri Sv. Ivanu košarkarski turnir slovenskih šolskih ekip. Na slikah (od zgoraj navzdol): moštvo realne gimnazije, A ekipa trgovske, B ekipe trgovske, C ekipa trgovske akademije, petorka klasične gimnazije

NA OBČINSKEM STADIONU V BOLOGNI

Italijansko juniorsko atletsko prvenstvo

Tudi borovec Fučka v mladinski eliti

BOLOGNA, 12. — Jutri in v nedeljo bo na občiskem stadionu v Bologni, kjer so obnovili vse atletske naprave, 7. italijansko juniorsko prvenstvo. Kot vedno bo udeležba atletov pod dvajsetimi leti izredna: nad 400 mladih atletov, ki bodo predstavljali skoraj vse dežele, se bo udeležilo tekmovanja v dvajsetih panogah, in sicer v tekih na 100, 200, 400, 800, 1500 in 3000 m, v štafetah 4x100 in 4x400 m, v metih krogle, diska, kopja in kladiva, v skokih v višino in daljino, v troskoku, v skoku s palico in v hoji na 10 km.

Čeprav so bile minimalne znamke zelo zahtevne, je udeležba precejšnja, kar pomeni, da je mladinska atletika v Italiji precej napredovala. Med najboljše moramo prišteti Vicardija, ki je pretekel 100 m v 10"6 in Spencerja, ki je skočil 1,98 m v višino.

Tudi drugi mladinci so se že izkazali, zaradi česar smemo pričakovati, da bodo v Bologni še izboljšali njihove osebne rekorde.

Med drugimi bomo v Bologni imeli priliko gledati Ghija iz Modene, ki je že skočil 4,20 m s palico, dalje Buffona z znamko 15,23 v krogli in Aste, ki je že vrgel disk 49,7 m daleč ter Saitza, ki je pred nedavnim vrgel kopje 72,67 m, s čimer se je močno približal rekordu Bonaiuta.

Kot smo že večkrat objavili, se bo državnega juniorskega prvenstva udeležil tudi član Bora Radovan Fučka.

KOLESARSTVO

DELEMONT, 12. — Švicar Rolf Maurer je zmagal v drugi etapi dirke po Švici na 191 km dolgi progi Kussnacht - Delemont. Maurer je novi leader splošne lestvice.

MITROPA CUP

Razpored četrtfinalnih tekem

MILAN, 12. — Četrtfinalne tekme za Mitropa Cup bodo po naslednjem razporedu:

Prva skupina

V Bologni 17. t.m. (povratna tekma **(Bologna - Beograd)**

V Budimpešti 17. t. m. **Budimpešta - Spartak Praha Sokolovo** (v prvi tekmi 1:1).

V Beogradu 21. ali 22. t. m. **Beograd - Bologna.** To tekmo bi morali igrati kot prvo, a so jo odložili na dogovorjeni datum.

Druga skupina

V Bratislavi 17. t. m. **Slovan** (Bratislava) - **Željezničar** (Sarajevo) (Prva tekma se je končala z zmago jugoslovanskih nogometašev 2:1).

Budimpeštanski Vasas, ki je v posesti pokala, se je že uvrstil v polfinale. Prvi tekmi bosta v sredo 24. junija, povratni pa v sredo 1. julija.

Totocalcio

Brescia - Napoli	1
Catanzaro - Venezia	1
Padova - Simmenthal	1 X 2
Palermo - Cosenza	1
Parma - Lecco	1 X
Potenza . Prato	1 X
Pro Patria - Verona	X 1
Triestina . Alessandria	1
Udinese - Cagliari	1 X 2
Varese - Foggia	1 X
Chaux de Fonds-Basilea	1
Lucerna - Servette	2
Zurigo . Bienne	1

TOTIP

1. — prvi	X 1 2
drugi	1 X X
2. — prvi	1
drugi	1
3. — prvi	1 2
drugi	2 1
4. — prvi	1
drugi	X
5. — prvi	X 1
drugi	1 X
6. — prvi	2 1
drugi	X 2

Nogometaši iz Sovodenj in Mirna, ki so nastopili ob priliki obmejnega srečanja. Zmagali so Sovodenjci 5:1

Ob zaključku nogometnega prvenstva v severno-primorski ligi

Ajdovsko Primorje in idrijski Rudar letošnja prvaka

Nogometno prvenstvo v severno-primorski nogometni ligi je zaključeno. Znana sta tudi nova prvaka za sezono 1963/64. To je med seniorskimi moštvi ajdovsko Primorje in med juniorji Rudar iz Idrije.

Zanimivo je ob koncu prvenstva spregovoriti o nastopih posameznih moštev v obeh ligaških tekmovanjih: v članski in mladinski ligi. Novi prvak, ajdovsko Primorje, je ponovilo svoj lanski uspeh in je prvo mesto osvojilo z velikim naskokom. Prepričljiva razlika v golih 49:13 in pa skozi celotno prvenstvo izgubljena vsega ena sama točka, je najlepši dokaz za to. V veliki premoči Primorja borba za prvo mesto sploh ni bila zanimiva in je bila le-ta že vnaprej oddana ajdovskim nogometašem. Mnogo zanimivejši je bil boj za drugo mesto, za katero so se potegovala kar tri moštva. Najresnejši kandidat za naslov «vice» šampiona enajstorica Tolmina, je proti koncu nekoliko popustila in bi jo to skoro stalo drugega mesta. Izreden podvig so v spomladanskem delu prvenstva dosegli igralci Anhovega. S tem da so z 1:0 izgubili srečanje s Primorjem pa so istočasno oddali tudi edini dve točki v tem delu prvenstva. Vsa ostala srečanja so namreč odločili v svojo korist in so si zaradi tega močno popravili plasma in jim je vsega dve točki »zmanjkalo« do drugega mesta. Kljub temu, pa četrto mesto še vedno predstavlja uspeh za to moštvo. V drugem delu so zelo popustili igralci idrijskega Rudarja in so se zaradi tega morali zadovoljiti z osmimi točkami v zadnjem delu prvenstvene lestvice, skupno z moštvom sežanskega Tabora in mirenske Adrie.

Prijetno presenečenje v mladinskem tekmovanju predstavlja ekipa idrijskega Rudarja. Z odlično igro v drugem delu so mladi igralci iz rudarskega mesta suvereno osvojili najvišji naslov. Prednost štirih točk in pa razlika v golih 38:13 nam jasno kaže, da jim osvojitev prvenstva ni prišla po naključju. Tolmin je bil sicer v jesenskem delu prvi. V 2. delu pa je zlasti proti koncu močno popustil in sta ga dva zaporedna poraza v zadnjih dveh kolih povsem zasluženo pripravila ob najvišji naslov. Osvojitev tretjega mesta pred Postojno predstavlja pravzaprav za igralce Vipave lep uspeh in kaže, da se v tem kraju poraja kvaliteten nogometni kolektiv. Nič kaj razvesejiva pa ni ugotovitev, da na dnu prvenstvene lestvice srečamo ajdovsko Primorje.

Ajdovsko Primorje si je priborilo pravico sodelovanja v kvalifikacijah za vstop v enotno slovensko ligo. V kvalifikacijah bodo igrali: Branik (Maribor), Nafta (Dolnja Lendava), Bratstvo (Hrastnik), Ilirija (Ljubljana), Tržič, Koper in Primorje.

LESTVICA SEVERNO-PRIMORSKE NOGOMETNE LIGE (člani)

PRIMORJE	14	13	1	0	49:13	27
TOLMIN	14	9	1	4	41:24	19
POSTOJNA	14	7	3	4	44:31	17
ANHOVO	14	8	1	5	29:18	17
VIPAVA	14	5	3	6	27:29	13
RUDAR	14	3	2	9	20:42	8
TABOR	14	1	3	9	18:45	7
ADRIA	14	1	2	11	11:37	4

LESTVICA SEVERNO-PRIMORSKE NOGOMETNE LIGE (mladinci)

RUDAR	12	10	0	2	38:13	20
TOLMIN	12	8	0	4	27:12	16
VIPAVA	12	8	0	4	25:10	16
POSTOJNA	12	5	2	5	27:21	12
PRIMORJE	12	5	2	5	18:21	12
ANHOVO	12	2	1	9	12:39	5
TABOR	12	0	1	11	4:38	1

V Indiji ni le krava sveta žival

(Nadaljevanje s 3. strani)

vanje zemlje, torej veliko otrok.

Navedli smo nekaj bogov ali božanstev. Nemogoče bi bilo našteti vsa, kajti v Indiji je vsaka planina, vsaka jama, vsaka reka že božanstvo, ali vsaj sveta. In vsako takšno božanstvo ima svoje vernike in svoje obrede. Vsaka indijska vas pa ima svojega «vaškega boga», svojega zaščitnika.

Pri tolikih religijah in božanstvih je logično, da je tudi veliko verskih obredov. Skupno vsem pa je vegetarijanstvo in to to ne le glede govejega mesa, pač pa tudi glede ribjega in drugega mesa. Prav tako ne pijejo alkoholnih pijač.

Ni redko, da naletimo pri eni in isti družini vernike različnih ver ali sekt. Kljub temu je nemogoče, da bi med njimi prišlo do sporov, katerih vzrok bi bila različna verska občutja. Poznavalci razmer trdijo, da je prav v tem treba iskati vzrok, zakaj se je versko prepričanje v Indiji tako ohranilo, pa čeprav je hkrati očitno, da so njihove vere mnogo bolj zaostale in mnogo bolj primitivne kot mnoge druge veroizpovědi.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

89.

Globoko v sebi in ne brez vzroka se je bal, da ob srečanju z Janjo ne izgubi tisto malo sreče, ki mu jo je podarila tisto noč. Ilija ve: besede ljubezni, izgovorjene ponoči, jutranja svetloba predaja pozabi. Zato je morda najbolje, da je ne vidi več, da gre na Kalnik, v srcu pa zadrži vsaj varljivo upanje, da nekje na tem žalostnem svetu živi in ga čaka ljubko in drago bitje. Da, to je najbolje, da je sploh ne vidi. Od vsega naj ostane samo misel in spomin. Bolje je tudi to kakor razočaranje in hudo...! Mar je res bolje? Ali zares ne bi bilo kar prav, da se oglasi v Glubokem Bregu in da jo obišče? Kdo ve kaj bi mu prineslo to srečanje? Morda bi zraven nje našel domobranskega oficirja ali kakšnega drugega heroja? Pa tudi če najde samo, kaj bo imel od tega? Tisto noč je bil Kapara na smrt utrujen in zaspan, danes je izčrpan in premlačen kakor snop. Če bi legel z njo, si bo lizal rane in to bi bilo vse! Zato, Kapara, pozabi, ne misli na Janjo, stisni zobe, pritegni šlem...!

Iz sanjarjenja ga zdramijo neke znane besede in neki znan glas. Začuden obrne pogled in opazi, da je že blizu šole in tu, na šolskem dvorišču, zagleda še eno artilerijsko gnezdo, opazi topničarje, opazi pa tudi bivšega domobrana Franja Smokvino, kako razburjeno in urno razlaga in kliče topničarjem:

— Tu sem...! Pa če se vzdigne ves svet, da bi strl, tu sem, glejte, a fašistom ne bom varoval prog in mostov, ne bom jim stražil cest in prehodov, ne bom...! Svoboda ne pride sama... Za njo se je treba boriti! Tudi republika ne pride sama, tudi za njo se je treba boriti. Ko ne bi bilo borbe, bi ljudje še danes z ukovanimi rokami veslali na galejah. Poglejte mene, jaz sem golorok, brez puške, pomagal Kapari zaklati ustaša, pa vi, kaj ste vi do zdaj napravili? Imate topove in namesto da z njimi klatite fašistične avione, ste od včeraj tolkli partizanske vasi in siromake! Kaj vas ni sram?!

Ni opazil Kapare, obračal mu je hrbet in se je menda zaradi tega tako ojunačil in napihnil.

— Franjo... Franjo! — ga pokliče Kapara in ko se Smokvina približa, mu Ilija svetuje: — Ni odveč da jim razlagaš cilje naše borbe, vem, v tem si strokovnjak... a ne zmerjaj jih tako! In kaj je s teboj? Ne greš v Luknjico?

Odgovoril je šepetaje, da ga ne bi slišali topničarji:

— Ne grem. Luknjice ni več!

— Kako ni ..? — zaskrbi Kaparo.

— Ni je več, no! Ne obstaja! Tu med domobrani sem našel svojega bližnjega soseda in ta mi je povedal... prišli so Nemci, požgali vas, celo gasilski stolp je zgorel.

Kapara se je začudil. Presenetilo ga je, osupnil je.

— Da je pogorela Luknjica?! Pa Knez, kaj je z njim?

— Knez je pobegnil.

— Pobegnil? Kam?

Naj ga je usoda tega vaškega modrijana in stratega še tako zanimala, Kapara ni pričakal odgovora. Nenadoma se prikaže satnik. Ta velikanski hrust je z dolgimi in odločnimi koraki stopal po prašni vaški poti. Po naglici in po svitu njegovih oči Kapara sklepa, da mu prinaša važno novico. Zato takoj zapusti Smokvino in mu gre naproti, a se še pravočasno ustavi in dostojanstveno, kakor se spodobi predstojniku, pričaka satnika. V predpisani oddaljenosti se satnik ustavi, vzdigne roko v pozdrav in z močnim glasom sporoči:

— Tovariš Kapara, javljam, da se prvi bataljon zagrebškega partizanskega odreda spušča s severne strani v vas!

Partizanski maček še ni mogel pokazati svojega veselja, ko brez diha priteče tisti kozavi poročnik in ves brez pameti zakriči:

— Sovražnik...! Tovariš Kapara, z južne strani vasi prodira sovražna strelska črta!

Kapara v hipu pozabi Smokvino, Kneza in Luknjico, pritegne jermen, naravna šlem in ko je tekel partizanom zagrebškega odreda naproti, da jih sprejme in uredi na položaj, pod vasjo že prasnejo puške in prvi izstrelki zažvižgajo nad hišami...

Že precej je tega, kar je zgubil stik s sovražnikom in je reševal to, kar se je dalo rešiti. Izgubil je štiri topove in kakšnih dvajset vojakov: sedem padlih in kakšnih trinajst ranjenih. Kaj more? — V cerkvi svetniki v vojni mrtveci! Ko ne bi bilo bataljona zagrebškega odreda, bi bil izgubil topove in glavo. Izmazal se je, še enkrat je rešil svoje neveselo življenje, katerega tek — to čuti Kapara — postaja iz dneva v dan bolj krhek, bolj razpokan. Ko bi bil jeklen, ko bi bil iz kremena, bi moral ob takih naporih nekega dne obstati, povesiti glavo, kloniti. Človeška moč je omejena, vsemu mora kdaj priti konec. Mora! Ko bi mogel priti vsaj do Kalnika, vsaj do Kalnika, potem naj pa le umre... kdor mora.

XVIII.

NEKAJ KOT EPILOG ALI ZAKLJUČEK ZGODBE O PARTIZANSKEM MAČKU. SLAVNOST V POGANCU IN VESELO SREČANJE DVEH MRTVIH NA KALNIKU. ZGODOVINSKO POROČILO KAPARE KOMANDANTU BRIGADE O DOGODKIH NA KALNIKU, ODKAR DIVIZIJE NI BILO TAM. ALI BO KAPARA SPLOH KDAJ DOŽIVEL KONEC? KDOR GRE SKOZI VSA SITA, SE NE BOJI REŠETA. KOMANDANT BRIGADE ZAUPA SVOJEMU MAČKU NALOGO, DA UNIČI OKLOPNI VLAK. KAJ, ZOPET ON? NEKDO MORA, VOJNA JE VOJNA...!

Kalnik...!

Kaj se dogaja v vasi Pogancu, kakšna vznemirjenost je to, kakšen vrvež je zavladal v tem starem, požganem, a slavnem partizanskem gnezdu? Po zidovih, plotovih in celo po sajastih pogoriščih so napisane parole, na vhodu v vas se vzdiguje slavolok in z zelenjem okrašeni transparenti. Zastave vihrajo, na ognjih se obračajo ražnji, cvrči mastna pečenka, toči se žganje, zabobni kakšen strel veselja. Kaj je to — žegnanje, sejem, vaški praznik ali kaj? Ali pa je morda prišlo iz Like Gledališče narodne osvoboditve, ali je iz Beograda prišel veliki patriarh srbske pravoslavne cerkve, da vprašate v Pogancu, po katerem evangelistu visi rdeča zastava na njihovem cerkvenem zvoniku? Ali je morda Rdeča armada prispela iz Madžarske in zdaj hiti v Poganac, da pozdravi uporniške vasi Kalnika? Naj bo, kakor hoče, nekaj se dogaja, nekaj se pripravlja. Iz bližnjih vasi prihajajo povorke z zastavami, žene nosijo polne košare medu, slaščic in sadja, dekleta pa objeta gredo po cesti in pojejo: «Druže Tito, mole te devojke da im pustiš na odsudstvo momke... da ih pustiš nekoliko sati, pa ih onda u brigadu vrati...!» (Tovariš Tito, prosijo te dekliči, da jim pridejo domov fantiči... da jih pustiš nekaj ur samo, potem pa spet v brigado naj gredo!) Nad Pogancem se veselo spreletajo lastovke, nebo je modro, brez oblaka, vse je čisto in praznično, vse je na nogah, vse je veselo in srečno. Sredi vasi na trgu pred cerkvijo se šopiri pod šlemom Kapara. Kapara...? Kaj je prišel? Seveda je prišel! Menda nihče pameten ni mislil, da Kapare ne bo na Kalnik! Prišel je v Poganac že pred osmimi dnevi, pa se nikamor ni ganil, ves ta čas je samo dremal, spal, si trebil bolhe, lizal tace, si gladil dlako, vihal brke...

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din. mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-26 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst